

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN:

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyilttári közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyetért
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 97.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:

Stauber József.

Péntek, július 13.

Szabad a vásár.

Vasárnap megjelenik a kormányrendelet, amely lehetővé teszi, hogy mindenki bárhol vásárolhasson gabonát. A kormány helyesen cselekszik, amikor a már megjelent rekvizitációs rendelet hibáit, amelyet a sajtó nyomában megmutatott, meglátta és megjavította. Megelégedéssel fogadjuk az újabb intézkedést, mert, ha csakugyan nem a cséplőgépnél rekvizitálják a gabonát, — mint ezt fővárosi tudósítónk mondja — hanem csak szeptemberben teszi rá a kezét az állam, akkor módjában áll a közönségnek, hogy szükségleteiről gondoskodjék.

A város bizonyára gyors elhatározással a rendelet megjelenése után oda áll a szegény ember, a munkás mellé és bátor intézkedéssel megszerzi részükre a jövő évi kenyeret. Erre annál is nagyobb szükség van, mert a kormánynak tisztán kell látnia, mennyi tulajdonképen az ország feleslege.

Igenis a felesleg, mert bármennyire átérezzük Ausztriának és szövetségeseink súlyos helyzetét, ahhoz az életfeltételünkhöz kell ragaszkodnunk, hogy a kormány siessen segítségükre, de csak az — igazi feleslegekből. Ez ellen nem lehet senkinek sem szava, de ki helyeselhetne olyan közéletmezési politikát, amely kifelé két kézzel szegi a kenyeret, idehaza pedig a saját polgárainak a szájából is kivenné a falatot.

Ez olyan hiba lenne, amely a kormány szociális programjának a talpkövét lazítaná meg.

A bevásárlási engedély és a nem túlzottan magas gabona árak könnyítenek a háború rettenetes nélkülözéseit osodás türelemmel viselő magyar népen, amely elvárja a demokrácia jegyében megszületett kormánytól azt is, hogy az igazságos kenyér elosztás mellett az olcsó kenyérről is tud gondoskodni és gátat vet azoknak a törekvéseknek, amelyek a liszt megdrágítását épen most tartják időszereinek.

Ma minden spekuláció tilos és mégis hallatlanul virágzik. Ez csak kormányzati hiba, amelyet a liszt árak leszorításával tehetnek jóvá némileg azok, akik az elviselhetetlen uzsora virágzását eddig is tétlenül túrték.

Betiltották a „Lokalanzeigert“.

(Sértő támadások a monarchia ellen.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A Pester Lloydnak jelentik Bécsből: A Lokalanzeiger az egyetlen kormánylap, amely az utóbbi időben bizonyos részvényesek befolyása alatt — csak Schoerlemer porosz földmivelésügyi miniszterre kell utalnunk — mindinkább alldeutsch vizekre evezett át, most támadását Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár ellen az osztrák-magyar kormány megtámadásával akarja erősíteni. Már jelentettük, hogy a Lokalanzeiger azt a hirt kapta, hogy Bécsből Berlinbe egy távirat érkezett, amelyben azt hangsúlyozzák, hogy Ausztria-Magyarországban Bethmann-Hollweg megmaradására különös súlyt fektetnek és hogy nem tartanak Bülow herceget kelemesnek, mint birodalmi kancellárt.

Ehhez a távirathoz a Lokalanzeiger egy cikket is közöl, amelyben kijelenti, hogy ehhez a hírhez hozzájön még az a hír is, hogy a birodalmi kancellár maga rendelte ezt a bécsi táviratot, vagy legalább ennek elküldésére befolyást gyakorolt. A lap ezeknek megállapítása után, a következőket fűzi hozzá: Nem akarjuk helyesnek tartani, hogy ezt a táviratot csakugyan megrendelték volna, de sajnálattal kell megállapítani, hogy a távirat csakugyan megvan és ez igen sajnálatos. Mit tett volna az osztrák kormány, ha megkísérelték volna egy magasabb hivatalnok kinevezése iránt befolyást gyakorolni. Ilyen merész vállalkozást joggal utasított volna bizonyára vissza. Ezért tartjuk sajnálatosnak ezt a bécsi táviratot. Ausztria-Magyarország széles körei mindig elutasítják maguktól azt a gondolatot, hogy Németország belügyeibe avatkozzanak.

Tehát csakis egy olyan osztrák államférfi lépéséről van szó, aki a mostani kancellárral együtt dolgozik és mi el tudjuk azt is képzelni hogy neki kelemesebb lehet a kényelmes Bethmann-Hollweg ural tovább dolgozni. Mert Bethmann-Hollweg már régen függő viszonyba került a bécsi kormánnyal, ami sem reánk nézve, sem Ausztria-Magyarországra nézve nem válik előnyére. Az osztrák államférfi kísérletét, hogy a mi legsajátosabb belügyeinkbe avatkozzék, vissza kell utasítani, mert közös hadicéljaink csak akkor érhetők el, ha mindkét állam azt teszi, ami nekik hasznos. Németországnak pedig öntudatos, biztos békére van szüksége.

Bécsből jelentik: Itteni diplomáciai körökben az utolsó Berlinből érkezett táviratok szerint megerősödött az a benyomás, hogy Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár megmarad állásában. Tehát az izgató eseményeknek, amelyeket a lapok állítottak he annyira túlzottan, megoldása abban áll, hogy a császár hűvői üzenetében bejelentett belpolitikai reformok gyorsabban lépnek folyamatba, mint azok várhatóak voltak.

Berlin. A Lokalanzeiger helyett.

amelynek megjelenését a további intézkedésig ma eltiltották. a Berliner Abendzeitung jelenik meg, amely a következőket jelenti: A porosz államminiszterium tegnapi tanácskozása után Breitenbach, Schorlemer, Loebel, Beseler és Frost miniszterek benyújtották lemondásukat, minthogy nem csatlakozhattak a birodalmi kancellár amaz álláspontjához, hogy Poroszország megkapja a birodalmi gyűlés választójogát.

Berlin. Parlamenti körökben beszélnek, hogy a trónörökös kihallgatáson fogadta a pártok vezéreit. A kancellárválságról és a birodalmi miniszteriumokban történő változásokról már nem beszélnek a birodalmi gyűlés köreiből. Alaposnak látszik az a feltevés, hogy a kancellárnak és államtitkárainak hivatalukban történő megmaradása ezidő szerint bizonyosnak tekinthető.

Bethmann-Hollweg marad.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Berlin. A National Zeitung jelenti: Megállapítást nyert, hogy Loebell porosz belügyminiszter a válság oly megoldására tett előterjesztést a császárnak, hogy az összes minisztereket és államtitkárait bocsássa el a porosz kormányból, továbbá a birodalmi kancellár is mondjon le. A császár Loebell előterjesztését elfogadta, de véglegesen még nem döntött.

Berlin. Az izgalom és feszültség, mely a válság megoldását kíséri, elérte tetőpontját. Az izgalom annál nagyobb, mert Németország hasonló politikai szituációban még nem volt. Még mindig bizonytalan, hogy a válság meddig fog tartani. Hír szerint a megoldás előtt a szövetségstáncot is összehívják, hogy meghallgassák véleményét, ehhez pedig pár napra van szükség. Előbb tehát nem következhetik be a döntés, azonban még e héten megtörténik. A főbizottság, mellyel a kormánynak színtén kell tárgyalnia, péntekre van összehívva. A birodalmi gyűlés plénumában a szenzációsan ígérkező vita pénteken fog megkezdődni.

Berlin. A birodalmi gyűlés tegnapi ülésén a négy, egy blokkba tartozó párt sokat jelentő demonstrációt rendezett, lehet, hogy nem szándékosan. A konzervatívok ugyanis azt javasolták, hogy a hadihitelről szóló törvényjavaslatot azonnal vegyék tárgyalás alá. Az indokolásban azt állították, hogy a hadihitel megszavazása nem függ a belpolitikai válságtól. A centrum, a nemzeti liberálisok, a haladópart és a többségi szocialisták azonban, mint egy ember emelkedtek föl szavazásra és a javaslatot nagy többséggel elvetették, kézzel foghatólag dokumentálva, hogy politikai kívánságaik teljesítését mindennél előbb követelik.

Mindenhol lehet gabonát vásárolni.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A földművelésügyi miniszteriumban Mezőssy Béla földművelésügyi miniszter elnöklésével kedden értekezlet volt az új termésrendelet ellen elhangzott panaszok miatt, amely alkalommal a legtöbb kérdésben sikerült az elintézeteket kiegyenlíteni. Az új rendelet, amelyet vasárnap ad ki a miniszter, véglegesen elejti a rayonizációt és lemond a termésnek már a cséplésnél való lefogálásáról. Ez főleg a bízományosoknak ama jogos panaszára történt, hogy a cséplésnél való rekvirálás esetén addig is, amíg nem szállíthatnak, raktárdíjat kell fizetniük és egész vagyonukkal felelősek esetleges kárért.

A pótrrendelet engedélyt ad magánosoknak arra, hogy tejkvótájuk szerint szeptemberig bárhol szabadon vásárolhatják be egész évi szükségletüket.

A termést átvevő bizottságok csak szeptemberben alakulnak meg és akkor alakítják meg a körzeteket, az Ömge megállapításai szerint.

Az értekezleten a legtöbb vitára okot adó kérdés a gabona árának megállapítása volt, va-

lamint a kiörlési díj és százalék megállapítása. Az 50 koronás buzaárhoz, amely iránt az országos közlemezési tanács tett előterjesztést, a minisztertanács hozzájárult. Megállapodtak azonban arra nézve, hogy a szegényebb néposztályokra való tekintettel a kenyér biztosítására a kenyér és kenyérliszt árát nem emelik, hanem csak a nullás liszt árát. Az örlési díjak fölemeléséért a milliós nyereséggel dolgozó fővárosi malmok telhetetlen kapzsisága dolgozott teljes erővel. Ők okozták azt, hogy a minisztertanácsban történt megállapodás rendelet formájában még nem láthatott napvilágot.

A malmok az örlési díjon kívül a kenyér árának fölemelését is követelték, míg végre a keddi értekezleten sikerült megállapodásra jutni. A miniszter azt ajánlotta ugyanis a malmoknak, hogy a katonaság részére örlött gabona után emeljék fel az örlési díjat, ami elég nagy többletet jelent számukra. Így elkerülhető, hogy a polgári lakosság kenyere megdráguljon. A malmok erre még nem feleltek, a minisztertanács azonban a gabona árának további fölemelését elutasította. A pótrrendelet vasárnap fog megjelenni.

Tisza István Boda Dezső védelmében.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A képviselőház mai ülésén Szász Károly elnököl. Az ülés meguyítása után bemutatja Esterházy Mór gróf tőketerebesi mandátumát. Utána Mándy Sándor az összehírdetlenségi bizottság új tagja teszi le az esküt.

A napirend előtt Morvay Zsigmond kifogási bejelentést tesz Guttmann Henrik báró oláhfalusi választása ellen, mert Guttmann a választók névjegyzékében nincsen felvéve.

Következett a napirend, az új miniszteriumok felállításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása. Elsőnek Okolicsányi László szólalt fel és kifejtette aggályait. Az új miniszteriumok felállítását feleslegesnek tartja.

Juriga Nándor a tót nemzetiségiek sérelmeit sorolja fel.

Tisza István gróf volt a következő felszólaló. Beszéde elején rámutat arra, hogy az új kormányak eredetileg az volt a terve, hogy az új miniszteriumokat állandósítja, azonban a munkapárt kívánságára megváltoztatta a javaslatot. Ennek dacára súlyos aggályai vannak, mert azzal nem lehet valamit elintézni, ha hivatalokat állítanak fel. Nem tartja helyesnek a kereskedelmi tárcza ketté választását, mert a kereskedelem, ipar és közlekedés, annyira egybekapcsoltak, hogy nem lehet szétválasztani azokat. Kétségtelen, hogy vasutaink reformra szorulnak, helyes megoldás lenne, ha a vasutügyeket vezető kereskedelmi államtitkár egyben az államvasutak elnökgazgatója lenne. Elmondja aggályait a szociális miniszteriumra és kijelenti, hogy ezeket a kormány honorálta. A javaslatot elfogadja, bár nem tartja helyesnek négy új miniszterium felállítását.

Rátér ezután az utolsó tüntetésre, amely rombolással, ablakbőveréssel és fosztogatással végződött.

A történetekért a belügyminisztert és a belügyi államtitkárt teszi felelőssé, mert a rendőrségnek olyan hibás utasítást adtak, hogy betartása folytán keletkezett a zavargás. Megvédi Boda Dezsőt volt főkapitányt. Igazságérzete fellázad, hogy hibás utasításokért kellett lakolni Bodának, aki hivatásának ma-

gaslatán állott, és súlyos betegen teljesítette kötelességét. Megváltása állásától nem rá, hanem a belügyminiszterre és államtitkárjára vet homályt. Áttér ezután a választójog kérdésére. Vitázik Vázsonyi Vilmossal, akinek angol példát cáfolja. Elmondja a választójog parlamenti historikumát. Hivatkozik a munkapárt alakuló ülésére Károlyi Mihály gróf sértő hangon hazafiatlansággal vádolta azt, aki a választójog mellett állást foglalt, amiért neki szintén szemrehányást tettek. Felolvassa ezután Andrassy Gyula gróf csatlakozó táviratát, amelyet az alakulásakor küldött. Megismétli régi kijelentéseit, hogy a harcúterem kitüntetett hősöknek, ipari munkásságnak az új választások előtt jogot kell adni. Áttér ezután a kormány által tervezett választójogra. A Károly keresztéseknak adandó jogot azért kifogásolja, mert nagyrészt kiskorú analfabéta nemzetiségi jutna vele választó joghoz. Ezzel megteremti a kormány az általános választójogot ennek romboló erejével. Andrassy őt veszélyes embernek tartja. Hivatkozik arra, hogy Andrassy a koalíció bukása után elismerte, hogy az események őt igazolták. A munkapárt alakulásakor kijelentette, hogy ha Tisza lenne a vezér, akkor támogatná, Kuhent azonban radikális választójogáért nem támogatja. Foglalkozik a miniszterelnöknek Madarassy-Beck Gyulának interpellációjára adott válaszával. Kijelenti, hogy gonosz merénylet a monarchia, dinasztia nagyhatalmi állása ellen a dualizmus támadása. Rágalmazó, aki azt állítja, hogy a háború nem ránk kényszerített önvédelmi harc, vagy hogy a háborúban volt egy pillanat is, amelyben hódítási céljaink lettek volna. A kormánynak kötelessége gondoskodni arról, hogy a pártjában a jövőben nem szabad senkinek ilyen büns kijelentéseket tenni, mert ez nemcsak a magyar nemzetet kompromittálja, hanem a békét is.

Rövid szünet következett Tisza István gróf beszéde után, majd Ugron Gábor belügyminiszter válaszolt az előbb elhangzottakra. Kijelenti, hogy a katonaságot nem akarta igénybe venni a vérontás elkerülése miatt. Intézkedett azonban, hogy a rendőrség biztosítsa a munkapárt utvonását. Államtitkárjáért vállalja a felelősséget, ő volt az, aki kérte a rendőrtanácsost a vérontás elkerülésére. Ellenben a főkapitány intézkedett, hogy akkor sem szabad a legény-

ségnek kardot használni, ha kövekkel dobálnak. Minden intézkedésért vállalja a felelősséget, csak azért nem, amit nem követett el. Nem engedi magára sárítani a főkapitány hibáit, ami nemcsak igazságtalanság, hanem méltánytalanság is lenne.

Tisza István gróf válaszulva kijelenti, hogy Palugyay Mór gróf államtitkár adta ki az utasítást, hogy kardot használai a kődobáláskor sem szabad.

Ebből le kell vonni a konzekvenciákat.

A belügyminiszter viszontválasza után Esterházy Mór gróf miniszterelnök válaszol a vita során elhangzottakra. Kijelenti, hogy a szónokok a vita során alig foglalkoztak a javaslattal, hanem az általános politikai kérdéseket feszegették. Válaszol Tisza István gróf választójogi fejtegetéseire. Cáfolja azt, hogy a munkapárt nem azonosította magát Khuen választójogi programjával. Felolvassa a munkapárt feliratát, amely általános választójogot hirdet. A felszólalók megjegyzéseire reflektál és kéri a törvényjavaslat elfogadását.

A Ház általánosságban és részleteiben a törvényjavaslatot elfogadta. Utána Beck Lajos referálja a hadinyereménysorsjegy javaslatot, amelyet a Ház vita nélkül elfogadott.

Ezzel az ülés véget ért.

Az aradi küldöttség-járás. Az Apponyi-párt Fényes László ellen.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Egyik fővárosi estilap mai számában a következőket írja: Nagy Sándor dr. volt országgyűlési képviselő vezetésével aradi deputáció jár Budapesten. Minisztertől miniszterhez mennek, panaszkodnak, agitálnak és verekszenek Arad főispánja miatt. Az aradmegyei befolyásos urak meg akarták kiusítani Barabás Bélának, a függetlenségi párt kitűnő tagjának főispánját és azt szerették volna keresztül vinni a kormánynál, hogy az aradmegyei és az Arad városi főispánokra Purgly Lászlót nevezzék ki. A kormány már meghajolt az arad megyei kiskirályok kívánsága előtt, de a Nagy Sándor vezetése alatt álló küldöttség kiverekedte Barabás Béla főispánját. E pillanatban tehát az a helyzet, hogy Aradvármegyének Purgly László és Arad városának Barabás Béla lesz a főispánja.

Az Apponyi párt ma délelőtti értekezletén foglalkozott a nyiregyházi mandátum betöltésének kérdésével. A párt anélkül, hogy Fényes László hírlapíró személye ellen kifogást emelne, elhatározta, hogy a nyiregyházi kerületben Geduly Henrik evangélikus püspök jelölését támogatja. Az értekezleten elhangzott felszólalásokban megállapították, hogy Fényes László pártunkivüli függetlenségi programot vall és nem hajlandó magát semmiféle pártfegyelmnek alávetni. Ezért a párt méltánytalannak tartja, hogy Fényes az ő kerületében akar képviselői megbízatást szerezni. Az értekezlet után Apponyi Albert gróf egy hírlapírónak a következőket mondotta:

A párt mandátumai számának szaporítására és nem csökkentésére törekszik. Természetes, hogy nem adhatjuk fel hatalmi pozíciókat és a mi régi kerületünkben nem támogathatjuk Fényes László jelölését, aki pártunkivüli programmal akar fellépni. Ha azonban belép a pártba, szívesen látjuk az ő jelölését. De ha ezt nem teszi, akkor, bár véleményünket nem oktrojálhatjuk a választókra, pártunk Geduly püspököt, aki régi tagja pártunknak, fogja hivatalosan jelölni. Ha Fényes pártunkivüli függetlenségi programmal akarja magát megválasztatni, akkor keressen magának más kerületet és ne akarja magának a mi régi kerületünket elhódítani.

Barabás Béla.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nagy Sándor dr., ki az aradi függetlenségi párt küldöttségét vezette az új kormány elé, ma az Aradi Közlöny címére a következő táviratot küldötte:

„Most beszéltem Ugron belügyminiszter ural, aki kijelentette, hogy Arad város főispánjává Barabás Béla lesz előterjesztve. Arad megérdemel egy egész embert. Dr. Nagy Sándor.”

Ez a távirat immáron kétségtelenné teszi, hogy Barabás Béla főispáni kinevezése befejezett tény. Valljuk mi is a sürgöny utolsó mondatának igazságát, hogy Arad városa megérdemel egy egész embert, hiszen az Aradi Közlöny kezdettől fogva azért harcolt, hogy az aradi és aradmegyei főispánságot ketté választják. Mi voltunk azok, kik teljes erővel sürgettük annak idején ezt a sikerből — büszkén valljuk — nem kis rész illet meg minket is. S midőn arról volt szó, hogy a két főispánságot újból egyesíteni kívánják: az Aradi Közlöny emelte fel elsőnek ez ellen tiltakozó szavát.

Most, hogy Arad külön főispánt kapott meglepéssel látjuk ebben törekvésünk győzelmét. Mert a háboru előtt és a háboru alatt sokszor volt alkalmunk meggyőződni arról, hogy Arad városnak és Arad vármegyének érdekei nem mindig fedik egymást. A fejlődő Arad a maga nagyvárosias eleven életével más elbírálást kíván, mint a megyei élet. Itt a kereskedelmi és kulturális ügyek szomjaznak a jóakaratot, ott a mezőgazdasági élet kíván ápoló kezét. Egy modern magyar város, mint Arad is, fejlődésének útján ezer szükséglettel és hiánnyal küzd, száz szép és üdvös terve vár megvalósításra, ha valahová: úgy ide valóban — egész emberre van szükség!

Nem vagyunk ugyan egy véleményen Barabás Bélával, de ez nem zárja ki, hogy tisztelettel ne köszöntsük tevékenységének új színterén. Mert reméljük, hogy Arad város megtalálta új főispánjában azt a férfit, ki e város minden nemes ügyét a legmelegebben fogja felkarolni. Ezt a reményünket erősíti az a tudat, hogy Barabás Béla sokszor tanújelét adta a múltban annak, hogy Aradtól távol is Aradért dobog a szíve; ezt a hitünket megerősíti az a bizonyosság, hogy mindig törzsgyökeres aradinak vallotta magát s büszkén hivatkozott arra, hogy sok szép sikerre vezető politikai pályáján innen indult el. Tehetsége itt bontotta ki szárnyait s innen vitte mindig feljebb és előbbre, hogy végül — a koalíció idejében — az országgyűlés legtekintélyesebbjei közé emelkedjék.

Egyenes gerincű férfinak, de konciliáns egyéniségnek tartjuk s tisztában vagyunk azal, hogy új tevékenységének színhelyén távol fog állani tőle minden olyan törekvés, melynek személyi éle volna s amely nem a város legszentebb érdekeit istápolná. Tudjuk, hogy sokszor volt részese szenvedélyes és erős politikai harcoknak, de azt is tudjuk, hogy könnyen hevülő és könnyen békülő természete mindig kereste a kiegyenlítés útját s természetének ez a sajátossága csak barátokat szerzett neki.

Mi előre is biztosíthatjuk, hogy politikai meggyőződését tiszteletben fogjuk tartani, de reméljük és elvárjuk, hogy éppen ezért a mások politikai meggyőződésével szemben hasonló tiszteletet fog tanúsítani. Ha ezt az utat fogja követni, meg fogja könnyíteni főispánságának terheit s módot, alkalmat fog ta-

lálni, hogy mennél többet használhasson annak a városnak, amely iránt szeretetét oly sokszor hangoztatta. Így fogja megnyerni polgártársainak nagyrabecsülését, amely sokszor kísérte politikai pályáján. Azon a politikai pályán, mely az aradi 13 vértanu emlékoszlopa mellől indult ki. Itt tartotta egykor a még fiatal Barabás Béla azt a gyújtó hatású szónoklatot, amelyet az Arad város vendégszeretét élvező gyomai küldöttség is meghallgatott. Emlékeztünk még a hatásra, melyet a beszéd keltett s a gyomaiaknak arra a kijelentésére is, hogy — „Barabás Béla lesz a követünk!” — A minthogy csakhamar az is lett.

Politikai pályájának két kiemelkedő mozzanata van. Az egyik az a példátlan népszerűség, amely a koalíció uralomra jutásakor há-

rom mandátummal tisztelte meg: a budapestivel, az aradival és a nagyváradival, amelyek közül az utolsót tartotta meg. A másik ugyan csak a koalíció érájára esik, amikor a delegáció elnöke volt s mint ilyen szerzett a magyarokért nem könnyen kevlő Bécsben a magyar politikának tiszteletet.

Ez a tisztelet fogadja most, mint új főispánt, szülővárosában s e tiszteletben osztozni kívánunk mi is annyival inkább, mert abban a tényben, hogy most, a mikor sokkal kisebb súlyú politikai egyéniségeknek is vezérszerep jutott: ő megelégedett az aradi főispánsággal ezt mi annak a mélységes szeretetnek tudjuk be, amelyet most haza kívánkozott, hozzánk — Aradra!

Száz koronáért árulják Aradon az új árpát.

(Éjjeli gabona csempészés a városba.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Amikor éjjelente a város lakossága nyugodni tér s talán boldog álmait éli át, éppen az új termésnek reá nézve gyönyörű rendszerbe foglalt értékesítéséről, akkor kint a határban megmozdul az élet, az egész napi aratástól fáradt s rövid pihenésre tért gazdák között új munka indul. Megindul az az élet, amelyre a háboru tanította őket, amelyre a termés értékesítésére vonatkozó különféle rendeletek kényszerítették.

Csodálatos mozgalom indul, úgy éjjelente a határból be a város felé. Az éj leple alatt mozdulnak a rendre rakott keresztiek, szorgalmas, de esendes munkával kiperegnek a kalászköbök az árpaszemek, megtelnek az elrejtgetett, eldugott helyekről előszedett zsákok s amikor színültig van valamennyi, kocsiakon, talicskákön, sőt a munkától meggörnyedt hátakon szépe-

bevándorolnak a város felé,

hogy a kiéhezett és vékony kosztra fogott dísznőállománynak az ellátására felhasználásának. Egyiknek sem jut eszébe az, hogy kétezzer koronáig terjedhető büntetéssel sújtható vétséget követ el azzal, hogy szemes új termését jószággal felelteti.

Az árpás zsákok tartalmának értéke arányban áll azzal a veszedelemmel, amellyel azoknak felhasználása, betakarása a városba való behordása jár, mert úgy esendben, titokban, hogy senkisé tudja, száz koronát kér el a gazda egy-egy métermázsza árpaért, a mind nagyobb és nagyobb arányban szaporodó vásárló tömegtől. S a vásárlók szívesen és boldogan fizetik le a száz koronás métermázsánkénti árat, csak hogy megmentseik pusztulásnak induló jószágjukat az éhenhalástól, hogy ne legyenek kényszerítve jószágjaikat a piacra dobni és potom áron elpocsékolni, amikor azok értékesítésétől várható jövedelemmel akarta helyreállítani vagyoni egyensúlyát, fedezni azokat a kiadásokat, amelyeket a kedvezőtlen háborus viszonyok reá róttak.

Hihetetlennek tetsző dolog az, hogy az aradi határnak árpaterméséből, a termés értékesítését tiltó miniszteri rendelet ellenére már majd a tele bevándorolt a városba száz koronás métermázsánkénti egységárban a városban lévő sertések etetésére.

Biztos értesülésünk van arról, hogy az éj leple alatt szinte bucsujárás indul meg a tanyák felől a város felé s akinek módjában van, el nem mulasztja szükségletét ezen a meg nem engedett uton fedezni s jószágja etetésére venni árpát a maximális árnak ugyszólván három-

szorosáért. Nyílt titok az árpának ez a forgalombahozatala s gazdakörökben éppúgy, mint kereskedő körökben bizonyosra veszik, hogy mikorára a termés rekvirálását kimondó miniszteri rendelet végrehajtási utasítása napvilágot lát s a közigazgatás a maga lassúságával, nehézségével hozzájut a rendelet végrehajtásához, az árpával bevetett aradi földeken majd csak csupasz tarlókat fog találni a Haditermék Részvénytársaság átvéző bizottsága s Arad határában aligha fog maradni az árpától annyi, hogy csak a minimális szükségletet is fedezhesse Arad város lakosságának.

Bármennyire szomorú is ez a jelenség, annak bekövetkeztében nem csodálkozhatunk. Megdöbbentő és elszomorító az a lassúság, a mellyel a kormány az ország ilyen nagyfontosságú kérdésének elintézését kezeli s szinte ölbitett kezekkel hagyja egyik napot a másik után elrohanni a fejünk felett anélkül, hogy kellőképpen gondoskodna arról, hogy az ország gabonatermése a rekviráló rendelet szellemének megfelelően csakugyan lefoglaltassék a közszükséglet céljaira.

Ez év június hó 22-én jelent meg a 2192—1917. M. E. számú rendelet, amellyel az ország gabonatermését közszükségleti célokra lefoglalták. Ma már július 13-ánál tartunk, alig egy hónap választ el tehát bennünket az új lisztellátási év kezdetétől, augusztus 16-tól s még semmiféle intézkedés nincs arra, hogy az az óriási munka, amely a termények átvételével, azoknak forgalombahozatalával jár, miképpen hajtassék végre, mik a feladatai a közigazgatási szerveknek, a Haditermék részvénytársaságnak s hogyan kell eljárnia az egyéneknek, aki szükségletének fedezéséről a rendelet értelmében előre gondoskodni óhajt.

A rekviráló rendelet igen helyesen kimondja, hogy a termelőknek értékesíteni a gabonanemüket nem szabad, az kizárólag a Haditermék Részvénytársaság útján hozható forgalomba. Általánosságban elrendeli ez a rekviráló rendelet, hogy a törvényhatóságok első tisztviselői termény átvéző bizottságokat kötelesek alakítani s e bizottságoknak feladata a gazda által minél sürgősebben kicsépelendő gabonaneműeknek az átvétele. E bizottságoknak feladatává tétetett az is, hogy az átvétel részleteire vonatkozó szabályzattervezetet előzetesen az Országos Közélelmezési Hivatalnak bemutassék. Amikor ilyen bölösen, ilyen előrelátóan gondoskodik a rendelet a termés lefoglalásáról, ugyanakkor annak megjelenésétől számított három hét után, tehát akkor, amikor a buza egy tekintélyes része már keresztékben fekszik, jelentős része már cséplőgép alá ke-

rülhet, amikor titokban a korábban érő árpa ugyyszólván elsikkad a közlélményezés céljaira való lefoglalás elől, még mindig nélkülözzük ezeknek a terményátvevő bizottságoknak a megalakítását. Fogalma sincs arról semmiféle közigazgatási hatóságnak hogy miféle átvételi szabályzat szerint járjon el ez a bizottság s a közigazgatás legéberebb óreinek,

a csendőrségnek is összetett kezekkel kell nézni, hogy a földekről mint vándorolnak be az árpás zsákok a városba,

mert sehonnai semmiféle utasítást, rendelkezést nem kapott arra, hogy mit kell tennie, hogyan kell eljárnia az éjszaka e szorgalmas, fáradhatatlan csempészeivel szemben.

Hogy ez a késlekedés mily beláthatatlan hátránnyal, következményekkel jár, arról mindenki meggyőződhetik, ha köteles gondossággal iparkodna a rekviráló rendelet értelmében egy évi saját szükségletének fedezéséről gondoskodni. A miniszteri rendelet értelmében mindenkinek jogában áll - ugyanis gazdasági szükségleteit fedezni, a hadi termény átvevő bizottsága útján annyi gabonamennyiséget vásárolni, amennyi őt és családját egy évi időtartamra megilleti. Kísérletje még azonban valaki azt hogy, eljen e jogával, rögtön tapasztalni fogja, hogy dacára az idő előrehaladottságának, dacára annak, hogy alig pár nap választ el bennünket, az 1916-17 évi ellátási idény utolsó napjától.

a városi közigazgatás képtelen neki modot adni arra, hogy gabonáját beszerzhesse,

mert magának a városnak erre hivatott szervei minőségében tudatában még annak, hogy miként kell eljárni ezen jogokat gyakorolni akarókkal szemben. Nyomatványuk, e célt szolgáló semmiféle nyilvántartásuk, utasításuk nincs még, úgy hogy az ellátást igénybevenni óhajtok semmi egyebet nem tehetnek ma még, mint csak óhajukat nyilvánítták. Ezen óhajuk nyilváníttására annak előjegyzésével felel a Hadi-termény Részvénytársaság Aradi megbízottja.

Nélküldi az ország az ármegállapító rendeletet. Nélküldi az ország ezen rekviráló rendelet végrehajtási utasítását, nélküldi az ország a rekviráló rendeletet kiegészítő, testületek, hatóságok, iparvállalatok munkásainak, alkalmazottainak ellátását szabályozó rendelkezéseket s teljes bizonytalanságban vagyunk arra nézve, hogy e hátralévő rövid egy hónap alatt miképpen fogja az ország végrehajthatni a termény átvétele, megőrlése és forgalombahozatalával járó óriási munkákat, hogy augusztus 16-ára az új termés új bőségből kerülhesen minden polgár asztalára a betevő fatat, a mindennapi kenyér.

Ismerve és tudva azokat a nehézségeket, amelyekkel e rendelet végrehajtásakor a közigazgatásnak meg kell küzdenie, el sem tudjuk képzelni, hogy mennyire benn álljon, hogy a rendelet oly ideálisán hajtsák végre, amely ideálisán szépen elhangzott az akkor, amikor nyomtatásban megjelent. Félt, hogy a kihaszorlatlanul elrepült idő súlyosan megfogja bosszúlni magát s az ország közelítése leküzdhetetlen bonyodalmakon kell, hogy átvérgeződjék.

A politika alig tartozik ehhez a kérdéshez, mégis önkéntelenül össze kell kapcsolnunk e kérdést vele akkor, amikor az idő elfecsérlését látjuk, amikor mindenki látja az országban, hogy a kormány e legdrágább idejét, a személyi harcoknak, a tülekedéseknek elsimítására kell elpocsékolnia, ahelyett, hogy minden percét ennek a nagy, ennek a mindenkifelett álló nagyszabású kérdésnek sürgős rendezésére használna fel, ahelyett, hogy éjjel nap-

pallá téve mindenki azon fáradozna, hogy az ország ez évi termése zavartalanul jusson arra az útra, amely ut az ország lakosságának megelégedettségéhez, biztos, zavartalan ellátásához vezet. Minden elvesztett pere behozhatatlan

Belepett a munkapártba az ország első alispánja.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A politikai életben élénk föltűnést kelteit az a hír, hogy — mint fővárosi tudósítónk telefonálja — Fazekas Agoston, Pestvármegye alispánja, aki tántoríthatatlan vezére a függetlenségi eszméknek, a mai napon a nemzeti munkapárthoz csatlakozott. Elhatározását a pestvármegyei nemzeti munkapárt szervező nagybizottságának mai ülésén jelentette be. Fazekas beszédében a leghatározottabban állást foglalt a tervezett radikális választójog megvalósítása ellen és épúgy, mint a munkapárt, a fokozott jogkiterjesztés hívének vallotta magát. Fazekas csatlakozása a hatalomról már lebukott párthoz a parlamenti pártok soraiban nagy érdeklődést keltett és pedig őszinte örömet a munkapártban, de épenolyan lehangoltságot a kormány-

pártok amúgy is rosszkedvű táborában.

Pestvármegye nemzeti munkapártja szervező nagy bizottságának ma volt az ülése Teleky József gróf elnöklésével. Fazekas Agoston alispán kijelentette, hogy amint állást foglalt a Fejérváry-kormány általános, egyenlő és titkos választójoga ellen, ugyanígy küzdeni fog most is, mert veszedelmnek tartja a radikális választójogot. Meggyőződése, hogy Pestvármegye lakossága osztozik a munkapárt álláspontjában a fokozatos jogkiterjesztésre vonatkozólag.

Az ülés ezután megjelölte az augusztus hóra összehívandó nagygyűlés részleteit, továbbá táviratilag üdvözölte Ráday Gedeont és Tisza István grótot.

IRODALOM ES MŰVESZET.

Szenzációs heti műsor.

Pénteken: Beregi Oszkár utolsó fellépésével: **Bizánc.**

Szombaton: Erényi Virág Rózsi a Magyar Színház művésznőjének vendégfellépésével: **A Gyurkovics-lányok.**

* A színház hírel. A budapesti Báb-színház vendégjátéka. Ritka és nem mindennapi élvezetben lesz része a közönségnek a legközelebbi napokban, amikor is a budapesti Báb-színház teljes felszerelésével és személyzetével két estén fog vendégszerepelni az aradi színházban. Igenis, szép és komoly darabokban bábok fognak fellépni, művészi kéztől faragott primadonnák és énekesek. Aradi műértő közönség bizonyára nagy kíváncsisággal várja az új szenzációt, melynek teljes műsorát legközelebb közöljük. Erényi Virág Rózsi bemutatkozása lesz szombaton a Gyurkovics-lányok Mici szerepében. A fiatal művésznő a Rákosi-féle színésziskola legtehetségesebb növendéke szerződötési célból lép föl az aradi színpadon. Vasárnapi előadások. Vasárnap mint rendesen két előadás lesz d. u. 3 és fél órákor mérsékelt helysákkal a Gólem dajjáték újdonságnak lesz az első délutáni előadása a premier szereplőivel, este 8-kor rendezés helysákkal a legnépszerűbb operett, a Málnás Miksa körül színe a főszerepekben Sz. Rontai Boriska, Horváth Mici, Győző, Barics Polgár, Benkőné stb. Beregi Oszkár, a budapesti Nemzeti Színház művésze holnap lép föl utoljára a Bizánc-ban. A vendégen kívül a társulat összes tagjai részt vesznek az előadásban.

* A Mult és Jövő augusztusi Arad száma Oláh és Társa könyvkereskedésében előjegyezhető. Telefon 2-30.

* Művészi lakásdíszek ingyen. A Száz-évek Zenéje kiadóhivatala minden előfizetőnek negyedévenként 60, 100, 150 korona értékű művészi lakásdíszet, képeket, szobrokat, porcellánokat ad kedvezményként, szinte a csodával határos, hogy a folyóirat bősége, magas nívója és pompás kiállítása mellett ilyen értékes kedvezményeket nyújt. A most megjelent 13-ik szám Papp Zoltán, egy kitűnő magyar dalát közli, Reményi Bélának és Káldory Istvánnak egy-egy pompás kerángójával, s a

kárt jelent reánk s minden a földekről csempészve elhordott árpa, vagy buzaszem megkárosítása annak a nagy közönségnek, amelynek megvédésére legelsősorban hivatott, legelsősorban kötelezett a kormány.

Tannbúser legszebb áriájával (Wolfram dala az esti esilághoz) egy új. Előfizetés hat számra 4 korona. Kiadóhivatal V., Kálmán-utca 22. száma.)

Csak egyszer kell enni naponként.

Francia tudomány — az éhezés ellen.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától.)

A háboruban nemcsak a tartalmát akarják megváltoztatni az étkezéseknek, hanem a franciák, hogy a rendkívül súlyos bűjtne fogott népkéket kitartásra ösztököljék, most azt találták ki, hogy tulajdonképpen az embernek csak egyszer kell ennie naponta, mert ez az ésszerű és ez az egészséges.

A párisi egyetemnek három híres tanára: Bergónier, Gautier és d'Arsenwall erről a kérdésről, a párisi akadémiában előadásokat tartottak és azt bizonyították, hogy az ember sokkal nagyobb energia mennyiséget gyűjtene fel magában, ha az étkezés idejét megváltoztatná. A legfontosabb étkezés egész Európában déltájban és este nyolc óra körül van, míg reggel az ember csak keveset és könnyű ételleket eszik. A francia tudósok a mellett rántottak kardot, hogy meg kell fordítani ezt a rendet és reggel, tehát a munka megkezdésének ideje előtt, kell az embernek legbőségebben és legjobban ennie. Franciaul a reggelit *dejeuner*-nek nevezik és ez azt jelenti, hogy az ember átadja magát a bűjtnek, illetve megkezd a bűjtölést. Tehát jól és bőségesen kell enni, hogy aztán egész nap el lehessen az ember élelmiszer nélkül.

Bebizonyítani igyekeztek, hogy a bűjt ebéd csak egy igen rossz szokás, mert az a melegség mennyiség, amelyet az ebéd a testben termel, csak későn jut érvényre, ezért semmi haszna sincs belőle az embernek. A késői vacsora ellen villámokat azértak, mert véleményük szerint ez nemcsak hogy nem használ, hanem határozottan káros, minthogy az éjjeli nyugalmat zavarja.

A három francia arra a végkövetkeztetésre jutott, hogy az ember reggel, a munka megkezdése előtt, egyék bőségesen, délebe és este legfeljebb egy-egy harapást, illetve annyit, amennyi a test felfrissítésére éppen szükséges. Hivatkoztak a praktikus angolokra, akik reggel nyolc és kilenc óra között gazdag reggeli mellé ülnek, míg fél kettőkor és ötkor csak teát isznak és este nyolc órákor még egy harapást esznek.

Tengerilisztet kapott a város

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az élelmezési hivatal vezetőjének Exterde Kálmán bárónak kijelentése nyomán megírta az Aradi Közlöny, hogy az e heti liszt-kiosztásnál már az egész lakosság kukoricamentes lisztet fog kapni. Ehelyett azonban a valóságban az történt, hogy az ellátatlan lakosság nagy része a mai liszt-kiosztásnál semmit sem kapott. A kereskedők megtagadták a liszt, a pékek pedig a kenyér kiadását, azzal az indokolással, hogy nincsen, mert semmiféle lisztet nem kaptak a várostól.

Kérdést intéztünk Exterde báróhoz ezekre az anomáliákra vonatkozólag, aki a következőket mondotta az Aradi Közlöny munkatársának:

— Az e héten beállott liszthiánynak az volt az oka, hogy az Országos Közélelmezési Hivatal nem Aradról utalta ki a kontingensünket, hanem Dorozsmáról, Makóról és Szegedről. A mai nehézkes szállítási viszonyok között érthető, hogy ezeket a lisztmennyiségeket nem kaptuk meg idejében. Az aradi Széchenyi malomtól csak három vagon lisztet kaptunk, azt ki is osztottak, de természetesen nem tudtuk az egész szükségletet fedezni belőle. Tárgyalásaink arra vezettek, hogy a Neuman-malomtól is fogunk kapni két vagonnal, ami azonban még mindig korántsem elég. A közönség mindenestre nyugodt lehet, hogy — némi késedelemmel bár, — de mindenki megfogja kapni a neki kijáró teljes liszt, vagy kenyéradagot. Holnap már megint lesz liszt a kereskedésekben és kenyér a pékeknek.

— Mi lehet az oka annak, — kérdeztük, — hogy az Országos Közélelmezési Hivatal nem Aradról utalta ki a helyi szükségletet?

— Mint köztudomásu, — felelte Exterde báró, — az Országos Közélelmezési Hivatal megígérte, hogy e hó 15-től fogva már tiszta buza, vagy rozslisztet fogunk kapni. Ennek csakis az lehet az oka, hogy egyes helyeken az új termésig fölösleg mutatkozik a gabonában. Ezekről a helyekről utalták ki már most a mi kontingensünket.

— Tett-e lépéseket a város arra, hogy miután az ellátatlan lakosság száma folyton növekedik: Arad lisztkontingensét föl-emeljék?

— Igen, kértük ezt, de leintettek az Országos Hivatal részéről. Azzal érvelnek, hogy Arad román lakosságú város, ahol az a népesség ugyanis kukoricát eszik.

— És Temesvár?

— Temesváron ugylátszik, azt hiszik kevesebb a román. Talán, mert Aradról indul ki minden román nemzetiségi mozgalom, azt hiszik Arad a legrománabb város Magyarországon. Temesvár aránylag is sokkal nagyobb lisztkontingenset kap. Sőt kétségtelen, hogy az összes vidéki nagy városok közül Arad liszt-szükségletéről gondoskodott legmostohábban az Országos Közélelmezési Hivatal. Szeged ez a nagy parasztváros, amelynek akkora határa van, szintén több lisztet kap, aránylag is Aradnál. Ime most mutatkozik is az eredmény. Dorozsmán, Makón, Szegeden megtakarítás és fölösleg van, míg a mi közönségünknek liszt nélkül kell várakoznia, míg e boldogabb helyekről az ideirigált mennyiség ideér.

Tehát ismét a felsőbb helyeken eddig is tapasztalt rossz adminisztráció az oka annak, hogy a város liszt ellátásában sajnálatos zökkenések vannak. A helyi hatóság kötelessége, hogy a legerélyesebb fellépéssel elejét vegye a

bajoknak. Varjassy Lajos polgármester oly ígéretet tett a munkások monstre küldöttségének, a melyet be kell váltania és az Országos Közélelmezési Hivatalnak nem szabad cserben hagynia Arad polgármesterét. A munkásoknak zavartalanul meg kell kapniok a nekik járó lisztet.

Kaufmann Izidor — önmagáról.

— Bécsi tudósítónktól. —

Midőn a háboru kezdetén Galiciának egy részét kiűritették, a galíciai zsidók asszonyaikkal és gyermekeikkel, mint egy szomorú sötét felhő, toltak Bécsbe, nyomorúságok terhétől tűzve, hajtvá. Mindenik egy karakter fej, egy pompás modell Kaufmann Izidor számára. Ez a zseniális mester művészetét értizedek óta teljesen eunek a milieunak — ami szemünk számára idegenszerű alakok visszaadásának szentelte. Kaufmann Izidor a lengyel zsidók festője s ő büszke erre az elnevezésre. Mindinkább elmerült művészetével ebbe a voltaképpen színtelen környezetbe, melynek alaptónusa vigasztalanul fekte s az ő csodálatosan eleven képei ebből a környezetből emelik ki, e képek miadegvikén a szeretetének lehellete vonul át s az a tudat, hogy modelljei minden idők legkülönösebb típusai közé tartoznak.

— Művészetem tárgyául miért választottam éppen ezt a milieut? S hogyan szenteltem magam a művészetnek? Életpályámat már megajzolták s csak egyetlen esoda van, amely életemben felemelítésem méltó, ez a nagy esoda az, hogy mecenásra találtam. Egy kis magyar helységben, az aradmegyei Pankótán nőttem fel. A festészet iránt mindig érdeklődtem, de hogy abból meglehessen élni, abban nem hittek szüleim, sem rokonaim, akik között a legkedvesebb egy öreg finom lelkű néném első festői kísérleteimet sok megértéssel szemlélte. Egy alkalommal egy Mózes fejet festettem, mely annyira tetszett e nénémnek, hogy kifüggesztette az üzletében, hol azt, aki hozzá bevásárolni jött, szemlélhette és csodálhatta. Egy napon egy gazdag magyar mágnás, Aczél Péter jött az üzletbe, akinek megtetszett a kép s aki egy ideig mecenásom, jóltevőm volt. Magával vitt Budapesire, ahonnan Bécsbe mentem. Itt Aigner tanítványa voltam s az akadémián szorgalmasan festegtettem. Egy ideig kemény élet várakozott reám, azoknak az élete, akik anyagi eszközök nélkül kénytelenek az élet utját a maguk számára feltörni. Majd megházasodtam és az igazi gondok ekkor kezdődtek, melyeket azonban feleségem velem derekasan megosztott. Végre Schwartz Frigyes műkereskedőben olyan férfira leltem, aki rendszeres jövedelmet biztosított számomra s akinek számára egynéhány évig festettem mindent, ami akkor és abban az időben festhető volt, leginkább kis városi polgárok képét a kisvárosi környezetben.

— Majd azt éreztem — mondja magáról a mester — hogy ilyen módon az fog velem is történni, ami másokkal, hogy elvesztem önmagamot.

— Ekkor a műkereskedőnek, aki valóban becsületes s a művészetet értő ember volt, azt az ajánlatot tettem, hogy a zsidó milieuból, melyet alaposan ismerem s amely engem mindig érdekelt, fogok festeni valamit. Rögtön beleegyezett, de nem utaztam tástént Galiciába, feltaláltam modelleket Bécsben, két sakk játékos személyében, kik pártijok felé hajlanak. Magam is sakk játékos vagyok s a motívu

közel állott hozzám. E képnek megfestése után utaztam Galiciába; a kis galíciai zsidó községeket kerestem fel, sokat tanultam, megismertem a zsidó művészetet és a zsidó nyomort s a ritka évezredes multtal bíró s vallástól megszentelt szokásokat, erkölcsöket és előítéleteket, melyek minden művészet és műtörténeész számára gazdag tanulmányi forrásul szolgálnak. Láttam itt régi zsinagógákat fából építve, melyeket azonban belülről gyakran csodálatosan díszített fel valamely ismeretlen zseni, naiv technikával.

— Mily különös képzetek vannak az embereknek Galiciában egy festőről. Valóságos szenvedéssel tele ut, amíg az ember a modelt maga előtt láthatja. Mindezek előtt az orthodox zsidóknak megtiltja a vallásuk, hogy magukat lefestessék. Ez annyira megy, hogy a zsidó zsargonban ez a kifejezés: festeni, teljesen hiányzik s helyette azt mondják: „schräben“, azaz — schreiben — írni. Végre találtam egy fejet, amely érdekelt. Pénzért nehezen kapható a modell, mert ezeknek a jámbor zsidóknak valami különös legendájuk van, mely azt tartja, hogyha valakinek az arcát leírják, azaz lefestik; az a kép kolostorba kerül. S így igen gyakran megkapja ugyan az ember a modelltől azt az ígéretet, hogy felkeresi, de szavukat a legtöbbször nem tartják meg.

— Ime itt egy kép s a nagy művész egy csodálatosan szép hosszú hajjal koszorúzott fejre mutat, mely szinte kihajlik a rájárából, barna szemei szinte vadul égnek. Ez — folytatja tovább Kaufman — nagyon szegény ember volt s akit hogy lefesthessem valósággal preparálom kellett. Ime — köpenyt, kalitkát, rókaprémes sapkát vettem neki. S midőn mindez meg volt, megkérdezte tőlem, hogy vajjon a túlvilágon megbocsájtják-e neki azt, hogy magát lefesteni engedte. Megnyugtattam amennyire tudtam s kilátásba helyeztem neki, hogy ellenkezőleg, halála után ezért az önfeláldozásért még külön díszetben fog részesülni.

— Itt-ott intelligensebb modellekre is akad az ember, magam is találtam egyszer egy modelle, akit olvasni és írni tanítottam. Az ember körülbelül egy fél évig volt nálam s ekkor jól megtelt érzéssel viszatért falujába feleségéhez. Ez a modell lassan annyira hozzám szokott, hogy utánozni kezdett engem, megpróbált úgy öltözködni, mint én, ellette modálataimat s egy napon azzal lepett meg, hogy szép hosszú fekete szakállát lekatja nyírattal, mert szeretné ha éppen olyan bajusza és szakálla volna, mint nekem. Elképzélheti ön az én rémületemet s a leghatározottabban ki kellett jelentenem neki, hogyha ezt megteszi, nem használhatom többé. Csak így tudtam szándékától eltéríteni. Egy más alkalommal egy kis galíciai városkában az ottani imaház előcsarnokában, ültem s az ajtó boltozatát festettem. Pompás faragásokkal volt az ékes, melyeket gondosan vittem át képeimre. Egy öreg zsidó kezébe előttem alá s fel járt, végre hosszú habozás után megnézte a képet. Aztán zsargon nyelvén megajzoltott a megkérdezte festem-e, vagy metszem a képet. Midőn mondtam, hogy festem, lassan ingatta a fejét, mint aki nem hisz beszédemnek. Majd megszólalt: — hogyan tudja ön átvenni a képre a faragás mélyedéseit. S hiába beszéltem neki a perspektiváról mindaddig, míg az ujját a vásznon végig nem húzta s meg nem győződött arról, hogy azon bemetszések nincsenek, nem hitte el, amit neki mondtam.

Sajátos és a művészre rendkívül hálálatos környezet, Galícia e gyermekeinek élete és küzdelme. S Kaufmann Izidort mindig újabb és újabb alkotásokra sarkalja. Az ő atelierje és lakása tele van a régi zsidó iparművészet

tárgyaival, faldiszekkel, ezüst gyertyatartókkal s a vallásos szokások ritka tárgyaival, melyekről Galicián kívül alig tud valaki, s amely művészet valószínűleg a legősibb hazának hagyományából fejlődött. Zsidó menyasszonyok aranyfőkötői függenek köröskörül s melkedők aranyhímzéssel s ezeken kívül régi brokátkból egy csodálatraméltó gyűjteménye van a művészeknek, melyek közül minden darab egykor fontos vallásos célt szolgált, amint hogy

általában e különös népnek egész élete átittott ósrégi rituális szokásoktól.

A skizsek között, melyek a falon, vagy az álványokon várakoznak, itt-ott katonai motívumok is feltűnnek. Például egy magasabb rangú tisztnek alakja, egy magyar katonának büszke ábrázata stb. Ez talán nem is annyira a művész munkája már, mint a fiáé, aki örökölte atyjának talentumát s aki most, mint festő van beosztva a sajtóhadiszálláson.

Lemberg az új orosz offenzíva alatt

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A sajtóhadiszállásról jelentik: A háboru előtt egy utazást tenni Galiciában, nem a legnagyobb mulatság volt. Órákig ülhetett az utazó vasúti kocsijában, nem kellett sűrűn forgatni a fejét, hogy az ablakokon kinézegessen: megnézendő vajjon a tájék nem változott-e? Krakótól—Lembergig a kép mindig ugyanaz maradt. Egyenes síkság, messze távol a horizonttól egy finoman rajzolt kékes dombláncolat nagy távolságokban falvak, melynek szegényes, szármával fedett házaiban nyomoruságos galiciai parasztok laktak. Csak a nagy városok pályaudvarain tüntek fel érdekesen az utas előtt a népies viseletben nyüzsgő tömegek.

Galiciának tájképe a háboru természetesen nem változtatott, de a nevek amelyek hidegen és idegenül csengtek régebben az utas fülében, ma történelmileg jelentős értelmet nyertek. Tarnow, Jaroslau, Przemysl és Lemberg fogalmakká lettek, amelyekhez az első nagy áttörés győzelmes emlékei kapcsolódnak.

Ma kíváncsian kutatja át az utas szeme a sínek két oldalán elterülő síkságot, vajjon mit láthat ama nagy napok harcainak visszamaradt emlékeiből? Még láthatók a harcok nyomai, az elöretörés jeléi s az ismét fellobogó munka első gyümölcsei. A mezőkön szerteszét elesettek sírjai, körülkerített tömegsírok és katonatemetők, lövészároknymok, erősen feltűrt földhányok, melyeket a visszazönlő oroszok ástak maguknak gyors védelem gyanánt. Még láthatók az elégett, szétlőtt falvak romjai, amelyekben azonban már állanak az újonnan felépített lakások, vakító friss fehér, vagy vörös falakkal és tetőkkel. A legtöbb állomás épület új s újak a nagyobb helységek nyilvános és hivatalos épületei is.

Különösen hat a régi és új Galícia közötti ellentét: A lerombolt szármafódeles kunyhók helyett új köépületek emelkedtek, amelyeket rítkóan vörös bádógtetővel fedtek be. Idegenszerű ez annak a szemlélőnek, ki Galícia régi falvait ismerte. A háboru itt félelmetesen dolgozott. De amint pusztító szele más tájra vult, az építő kéz lassan mindent helyrehozni igyekezett. S ha évek múlva az újrapítést befejezték, előnyére változottak, fogjuk találni egész Galiciát, s az új Galícia kellemes hatást fog gyakorolni a szemlélőre.

Lemberg, a főváros nem sokat szenvedett az állomást amelyet a menekülő oroszok felgyújtottak volt régen helyreállították, amennyire az szükséges volt. Egyébiránt az oroszok kímélték a várost, amelyet örökké a magukénak tartottak s amely az ő csatázó szenvedélyeknek központi célja volt. Bár láthatók még a külvárosokban házak, melyeken az orosz katonák barbár kedve szezeiyes nyomokat hagyott, midőn fegyvereikkel annak falait össze-lövédozték, de különben hiába kutatunk a hónapokig tartó invázió különösebb nyomai után. Ez még a régi Lemberg és mégis egészen új, és más. Lemberg sehasem volta a lengyelek

politikai és társadalmi életének középpontja. Varsó volt mindig a lengyelek szemeténye és Galiciában — lengyel szemmel nézve — Krakó volt a tartományi főváros. De Lemberg a háboru előtt Ausztriának a legvidékebb és legelegánsabb városa volt. Jobban mint bárhol az utcának és az utcáért éltek itt. A korzó, Lemberg pompás utcája, a Karola Ludowika és az Akadémia a hölgyvilág bámulatos szépségeit hozta felszínre olyan luxus keretében, amelyet vidéki méretekkel nem is lehet mérni. Az öltözködésnek és a kocsiknak pompája csodálkozásra indította az idegent, ha az délutánoként a Zalowski-féle cukrászdát vagy este a színházat s utána a hotel restaurantokat meglátogatta.

Rítkán hallatszott, a háboru előtt, ebben a nem tisztán lengyelei, de magát lengyelnek mutató városban német szó, amely a hivatalnokok nagy részének, a tisztikarnak s a kereskedővilágnak anyanyelve volt. Ez most egészen megváltozott. A lengyel városból nagyrészt német-osztrák város lett. A front közeisége, a garnizonok, a katonai berendezések e városnak külső képét egészen átfórmálták. A korzó még mindig igen élénk és a lengyel nők még most is szokatlanul elegánsak a legújabb divat szerint szabott ruhájukban, de a képek karaktert a német és osztrák-magyar tisztek unilormisa ad, kik részben itt állomásoznak, részben néhány napra Lembergbe jönnek, ha a fronton nyugalom uralkodik, hogy itt a nagy városi életet élvezzék, színházat látogassanak, mely itt nyáron sem szünetel, mert a zenére szomjas publikum harmincöt Celsius melegben sem tudja ezt nélkülözni. Mint egy mágnes vonzza ez a város a katonákat elegáns és jól felszerelt üzleteivel, pompás parkjaival és kertjeivel, szép kávéházaival és jó cukrászdáival, melyek megoldották azt a titkot, hogyan kell liszt nélkül édes tésztát sütni.

Délutánoként Zalovskínál, esténként a vendéglőben egy szék sem üres, ha idejekorán nem gondoskodott az ember róla. A csuka-szurke sereg mindig felújuló rohama zug keresztül e városban, amelynek utcáin, az utolsó hetek óta a késő éjjeli órákban ha a nap lánája megszűnt, nehéz ágyu szava hallható messziről.

Az ellenséges sajtóban ismét olvasható, hogy a legfelsőbb hadvezetőség Lemberget kiürítette. Ennek épen az ellenkezője igaz. Egyetlen intézmény, vagy hivatal nem hagyta el Lemberget, sőt a legutolsó napokban tért vissza ide a kormányzó hivatal, amely eddig Krakóban és Bialában székel.

Valami kiürítésnek természetesen történnie kell, mert a legtöbb hivatali épület eddig kórház volt, vagy katonai kommandónak szolgált ideiglenes tartózkodási helyül, amelyeknek most — a kormányhivatalok visszatérése után — más hajlékba kell átköltözniök. Mint másutt, úgy Lembergben sem gondoltak az orosz forradalmi események után egy újabb orosz

offenzívára. De most, hogy ez megkezdődött, Lemberg nyugodtan várja annak a végét abban a tudatban, hogy az oroszok megegyeszer megkísérlik tömegeiket a halál útjára dobni, mely szerintük Galícia fővárosába vezet. De Lemberg tudja, hogy ezen az úton keresztben állanak a mi lankadatlan hőseink, elkészülve az orosz halál-marsra. S a város nyugodt abban a meggyőződésben, hogy az oroszok kísérlete nem fog sikerülni.

Ha az entente abban hisz, hogy a kelet-galiciai orosz offenzíva szármalángja pánikot fog itt előidézni, akkor nagyon csalatkozik. Igen természetes, hogy sokan elhagyták a várost: tisztek és katonák, akik rövid ideig itt töltötték szabadságukat és most a frontra vissza kellett térniök, hogy a várost megvédjék; de az orosz generálisoknak az a stratégiai célja, hogy Lemberg újra az övék legyen, ezeknek a derék katonáknak az érefalán fog pozdorjává zuzódni.

Negyvenhat közül — egy.

Tejes kofák tömeges előállítás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma délelőtt egy különös menet vonult végig a városházától az Andrássy-téren keresztül a Weitzer János-utcaig. Negyvenhat paraszt asszony ment kettesével egymás mögött, mindegyik vállán tejes kannával. A különös csapatot elől, hátul egy-egy rendőr vezette, ami még jobban felhívta a menetre a járőrelők figyelmét. Az asszonyok aradi tejes kofák voltak, akiket a rendőrség emberei kora reggel az utcákon, a hegyaljai motoros állomása közelében fogtak el.

Nyári László rendőrtiszt még tegnap adta ki az utasítást az összes rendőr és csendőr-őrszemeknek, hogy ma reggel minden egyes tejes kofát kísérjenek fel a városházára. Tíz óra tájban állandóan szaporodtak a rendőrség folyosóin a kannás vendégek és a rendőröknek összesen negyvenhat asszonyt sikerült összefogni. Rajtuk kívül azonban három olyan asszony is volt, akik a rendőröktől elszaladtak, kirohantak a Marospartra és tejeskannájuk tartalmát a Marosba öntötték. Ezeket szintén előállították és ellenük is megindult az eljárás.

Az előállított negyvenhat asszonynál összesen 560 liter tej volt. Rendőri felügyelet mellett az asszonyokat elvitték a tejvizsgáló állomásra kannáikkal és itt Bernáth Ernő dr. vegyész vizsgálta meg a tejet. Az 560 liter tejből 298 litert meg kellett semmisíteni. A negyvenhat asszony közül

egyénél találtak olyan tejet, amely ellen kifogást nem lehetett tenni.

A megvizsgált tejek legnagyobb része erősen vizezet volt, egy másik része romlott volt és sok olyan is volt, amely romlott is és vízzel kevert is volt. Körülbelül tizenhárom liter romlott volt, száz liter romlott és hamisított és 298 liter hamisított.

A vegyvizsgálat után az asszonyokat vizsgálásérték a rendőrségre, ahol jegyzőkönyvet vettek fel és mindjárt megindították ellenük az eljárást. Kiderült, hogy háromnak a kivételével egyik sem tejtermelő. Minden reggel, kiutaznak a közeli falvakba, megvásárolják a tejet a termelőktől, amelyet azután vízzel felhigatva hoznak be Aradra. Eddig egyikük sem volt előállítva, mert a razzsiákat mindig el tudták kerülni. Eppen ezért Nyári László most így hajtotta végre a razzsiát, melynek eredménye hűen mutatja, hogy nemcsak a zöldség piacon, hanem ezen a téren sincsenek Aradon valami irigylésre méltó állapotok. A megrögzött kárárok ellen a rendőrségnek kérielhetetlen szigorral kell eljárnia, hogy elmenjen a kóvárs kisdéd játékaik folytatásától.

Ujabb kérelem az aradi honvédekért.

Aradi polgárok levele.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Soha visszhangzóbb, bennünket aradiakat közelebről érintőbb kérelem nem hangzott el még, mint amit a tegnapi nyílt levél érintett. Sajnos akkor, amidőn a kérdés legutóbb aktuális volt, az illetékes körök részéről mintha nem talált volna kellő méltánylásra, most azonban, hogy újra felszínre vetődött, szeretnők, ha le sem kerülne a napirendről addig, amíg meg nem valósulna.

A tegnapi nyílt levél tényadatait ki kell egészítenünk. Mert Gyula, Kolozsvár és Karánsebes, ezzel még nincs kimerítve vándorállomásaink sorozata. Kimaradt még belőle Makó, ahol nem régen töltöttünk egy fél esztendőt. Tehát Gyula, Kolozsvár, Makó és Karánsebes, a mai napig ez a teljes felsorolás. Hangsúlyozzuk: a mai napig, mert hogy mit hoz még számunkra a jövő, azt csak a jó Isten tudja.

A tegnapi nyílt levél Purgly László főispáni kinevezéséhez fűzi ennek a speciális aradi közügynek felszínre hozatalát. Vannak azonban egyéb események is, amelyek ezt aktuálisá tették. Utalunk a vasárnapi hivatalos jelentésre, amely valóságos himnusza a legujabb orosz offenzívában résztvevő magyar ezredek herdikus, dicsőséges küzdelmének. Ott említi meg többek között a 308-as honvédezredet, amelyről tudni kell, hogy nem egyéb, mint az aradi honvédezred egyik tábori alakulása.

Ezt különben csak mellesleg említjük meg, azért, hogy reámutassunk arra, hogy ha a harctéren tanúsított magatartás jutalma gyarant adnák vissza az aradi honvédeknek a saját otthonukat, úgy arra most is, a múltban is kiválóan reászolgáltak. Mert hiszen lehet a kérdést így is felfogni. Valameddig a fegyverbe szölyített állampolgárok élete a front és a mögöttes országrész között mozog, vajjon lehet-e elemibb, indokoltabb és emberibb kívánság, mint az, hogy a hinterlandban töltött idejére a saját tűzhelyét, családját, gazdaságát visszanyerje. Mennyivel megkönnyítené ez a háború leiki terheit, mennyire megjavítaná ez a katona belső diszpozícióját, amelyet a végtelenségbe elnyúló háború oly rettenetes próbára tett.

Azonban mellőzzük ezeket az „egyéni” szempontokat, háború van és a katonának már meg kellett szoknia a saját érdekeit teljesen a közérdek alá rendelni. Amde itt elsősorban közérdekről, fontos gazdasági és szociális érdekekről van szó, amelyet különben a tegnapi nyílt levél oly helyesen és találóan fejtett ki. Nem kívánunk tehát ismételni és különben is azt hisszük, hogy aki ennek a kérdésnek horderejéért és teljes perspektívájáért önmagától nem látja, annak ugyanis kár volna minden szó.

Hogy a kérdés lényegével teljesen tisztában legyünk, tudni kell, hogy a 2-es honvédezred állományának mintegy 65—70 százaléka Arad és Aradmegyéből való. Jóllehet az ezred a gyulai nevet viseli, sokkal inkább és több joggal nevezhető ez aradinak. Sőt aradibb minden más csapatostinnél, mert ide tartoznak nemcsak a sorhad és póttartalék, de a népfelkelés a maga teljes egészében és ennek a kontingensnek messze mögötte marad a népfelkelés ama része, amelyet későbbi sorozások folytán más csapatostinokhoz osztottak be. Hogy maga Arad város ehez a számhoz mennyivel járult hozzá, erre nézve pontos adataink nincsenek. Azonban nem tulzunk, ha az aradi illetőségűek számát igen magasra becsüljük. Ezeknek igen tekintélyes része éltebb aradi polgárember, akik Arad társadalmi és közgazdasági életé-

nek, kereskedelmének és iparának megannyi jelentékeny tényezői.

Istennek hála, Makó vagy Karánsebes ép olyan messze vannak a fronttól, mint Arad, ez a körülmény tehát gátolók nem lehet. Viszont ha katonai érdekeket keresünk, úgy sokkal inkább annak nevezhető a katona lelki megnyugvása, hogy amíg itthon van, valamenynyire gondoskodhatik családjá kenyeréről és szabad idejét és tevékenységét inkább övének szentelheti.

Mikor a budapesti háziezred elhelyezésének terve nyilvánosságra került, valóban impozáns látvány volt, hogy a főváros egész közönsége, sajtója, vezetősége, férfiai, asszonyai mint egy ember állottak talpra és nem nyugodtak addig, amíg a rendelkezést a napirendről le nem vették. Mi aradi honvédek néztük ezt az impozáns mozgalmat — és magunkra gondoltunk. Vajjon megérjük-e valaha, hogy érdekünkben is ilyként mozdul meg a saját városunk. Ugy hisszük, hogy nem vagyunk méltatlanok reá és az eredmény minden fáradságot megérne.

Hő kérelmünk az, vegye minden tényező komolyan és nem lankadó energiával kezébe az ügyet. Szilárd meggyőződésünk, hogy ha semmi más tett a város és vármegye vezetőinek működéséhez nem fűződnek, mint az, az egyetlen, hogy a legnehezebb időkben Aradot az aradiaknak visszaadták, — úgy ez elegendő volna, hogy ők a város igazi nagyjai közé sorakozzanak.

Aradi honvédek.

A német tengerészek nagy serege Flandriában. (Átköttek orosz előcsapatok a Kaluson.)

Berlin, július 12. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

A tengerész gyalogságunk július 10-iki támadása szép és nagy sikerrel járt, az ellenség nem volt képes ellentámadásra. Tegnap Flandriában a tüzérségek harci tevékenysége mindenekelőtt Yperntől délkeletre és Artois arcvonalon, Lensnél és Boulecourtnál fokozódott. Több felderítő vállalkozást sikeresen hajtottunk végre. Mouchynál egy Hansaezred rohamcsapatai lángszórók hatásos közreműködése mellett angol árkok egész sorát rohammal elfoglalták, ezekből nagyszámú foglyot szállítottunk be.

A német trónörökös hadcsoportja:

A Champagne nyugati részén és a Maas balpartján a nap folyamán heves tüzharok fejlődtek ki. Néhány felderítő ütközetünk kedvezően végződött.

Albrecht württembergi herceg vezértábornagy hadcsoportja:

Nincs lényeges esemény.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

Rigánál, Smorgonnál és Baranovicinél a tüztevékenység ismét igen élénk volt. Lucknál és a keletgaliciai

harctéren időről-időre jelentékeny erüjüvé fokozódott. A Scara mentén orosz polgári csapatokat, a Stochod mentén, Koveltól délkeletre ellenséges részleges támadásokat visszavertünk. A Dnyeszter és a Kárpátok között az oroszok vegyes osztagokkal a Lomnica állás ellen előre tapogatóztak. Kalusnál előcsapatok elérték a folyó nyugati partját.

Macedóniai harctér:

Nincs ujság Ludendorff, első főszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Valasztójogot

kapnak a nők is.

A kormány választójogi tervezete.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálta tudósítónk: Legfőbb szempontjaiban, alapvető elhatározásaiban már készen van a választójogi tervezet. Teljesen beavatott helyről való az az értesülésünk, hogy ez a terv az elképzelhetően legnagyobb meglepetést tartogatja a politikai közvélemény számára: a kormány választójogot szán a nők közül is azoknak, akiknek bizonyos iskolai képzettségük van, vagy önálló keresettel maguk tartják el magukat. Arról, bevonja-e a reform az alkotmányos élet körébe a háztartásbeli nőket, feleségeket és családjukat is, s hogy ezek választói jogosultságát milyen cenzushoz köti, a kormány még nem határozott.

A választójogi reform strukturája egyébként a következő:

A választójogi jogosultságot a készülő reform a huszonnégy éves korhatárhoz és az irni-olvasni tudashoz köti. A korhatár principumát áttöri az az elhatározás, hogy tizen-nyolc esztendőskoruktól a Károly-kereszt birtokosai, tehát azok, akik a Károly-kereszt adományozásának feltételeként előírt időt a fronton, az első harcvonalban töltötték, szintén választójogosultsághoz jussanak.

A kormány tagjainak felületes számítás szerint ez a kiterjesztés két millióval több magyar állampolgárt juttatna választói jogosultsághoz, mint amennyit a Tisza-féle választói reform kontemplált. Az 1918. évi választói reform alapján készült nevjegyzékek tanulmányozása arra a bizonyosságra vezetett, hogy körülbelül ötszázezren nem gyakorolhatták volna azt a jogot, amelyet a reform megadott nekik. Tisza István is konstataálta az új kormány bemutatkozásakor mondott beszédében és korábbi hírlapi cikkeiben, hogy a választók száma a végrehajtásban alul maradt annál, amennyit az 1918. évi törvény kontemplált. A különbség az 6 és az új kormány megállapítása között mégis óriási. Míg ugyanis 6 csak 28 százalékra becsüli a választói jogosultságtól elütöttek számát, addig az új vizsgálat szerint az legalább 58 százalék lett.

A szavazás milyenségének kérdésében az új reform általában a titkosság alapjára helyezkedik, nem szünteti meg azonban teljesen a szavazás nyilvánosságát sem. Titkos lesz a szavazás a szabad királyi városokban, a törvényhatósági joggal felruházott városokban és a rendezett tanácsú városokban, továbbá minden oly szavazati körzetben, ahol ezernél több szavazó van és a szavazók nagyobb százaléka irni-olvasni tud.

A községenként való választás elvét nem viszi keresztül a reform. Ez a mi különleges viszonyaink között teljesen elképzelhetetlen is. Kilencezer olyan községe van az országnak,

amelyben egyenkint ötven szavazónál kevesebb lakik. Annyi szavazatszedő küldöttséget, amely ezt a kilencezer községet végigjárja, lehetetlen összehívítani. A reform kormányzatból átveszi a Tisza-féle választójog körzetrendszerét, ami annyit jelent, hogy több község lakossága egy középponti helyen szavaz majd.

Gyilkos és öngyilkos rokkant katona.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma este 11 óra 10 perckor arról értesítettek a rendőrséget, hogy a Ferenc-tér 2. számú házban gyilkosság történt: egy katona agyonszúrta azt az asszonyt, akinél lakott, azután pedig magát is többször megsebesítette. A rendőrség részéről Petkovics Béla rendőrfelügyelő, az ügyeletes tiszt és Börcsök Lajos detektív szállottak ki. A rendőrséget elsőnek Noé detektív értesítette a gyilkosságról, aki éppen arra járt, amikor történt. A katonai hatóság részéről Mann Adolf dr. ezredorvos jelent meg elsőnek a helyszínen, akit szintén Noé detektív értesített. A gyilkosság áldozatát, Kiss Ferencné, született Szabados Erzsébet bejárnót azonban egy orosz fogoly szanitéc részesítette első segélyben, akit a közeli hadikórházból hívtak elő.

A gyilkosra csak akkor bukkantak rá az orosz fogoly, a detektív és a házbeli, amikor az asszonyt már bekötötték. Nyögést és jajgatást hallottak, ugyanis Kiss Ferencné pincelakásából és amikor bementek, eszméletlen állapotban egy katonát találtak ott, aki a földön feküdt és mellette volt a tör, amellyel a merényletet elkövette. A házbeli a katonára vonatkozólag nem tudtak egyéb felfilágosítást adni, minthogy az asszonynál lakott, aki azt mondotta róla, hogy az unokabátyja. Érdekes, hogy Kissné öt éves fiacskája az egész idő alatt zavartalanul aludta ártatlan álmát az ágyában és még akkor is aludt, amikor a katonát véreben fetrengve mellette megtalálták. A kistut alva vitték be egy szomszéd lakásba, ő reggelig semmit sem fog tudni arról, hogy mi történt az anyjával.

A gyilkosság körülményeiről a szomszéd lakó Pálfi Imre máv. állomásfelügyelő, kívül senki sem tudott a házbeli közül semmit sem mondani, ő is csak annyit hallott, hogy az asszony, amikor több sebtől vérezve kiszaladt a pincéből az udvarra, ezt kiáltotta:

— Megölt a gazember! Ezt kaptam a jószágomért.....

Az asszony, akinek a sérülései szemmel láthatólag sokkal súlyosabbak voltak, nem vesztette el az eszméletét, míg ellenben a katona egy percre sem tért magához. Így kihalagatni sem lehetett, csak a nála talált igazoló iratból állapította meg Mann dr. ezredorvos, hogy Nagy István 25 éves utász katona, a szegedi 7-ik pionir zászlóaljban mint rokkant az aradi fa és fémipari szakiskola gondozásában áll, ahol mestersegre tanítják. A gyilkos utászt még mindig eszméletlen állapotban katonai autombilon a Lyceum hadikórházba szállították. Négy szúrást ejtett magán: a mellén és a derék alatt. Állapota súlyos, életveszélyes.

Kiss Ferencné a vármegyei kórházban — ahová szállították — Zimmermann Károly dr. igazgató főorvos, Schmidt János dr. kórházi orvos asszisztálásával azonnal megoperálta. A gyilkos kétszer szúrta meg az asszonyt, egyszer a gégefőnél és egy másik szúrással a szív egyik főűtőerét vágta keresztül. Zimmermann Károly dr. bravuros ügyességgel a legnehezebb sebészi műtétet: szívváratot végzett. Egész pályája alatt ez volt a második ilyen esete Zimmermann dr.-nak.

Az asszony az operáció alatt, sem azután nem vesztette el az eszméletét, úgy hogy Petkovics felügyelő kérdéseire gyöngye hangon bár, elmondotta, hogy 25 éves, az ura, aki civilben pincemunkás, két év óta a hártéren van, a merénylőt, aki régi jó ismerőse kérésére ingyen fogadta be a házába és főzött neki, mosott rá. Később azonban a rokkant katona szerelmi ajánlatokkal üldözte, amiket ő kerekén megtagadott. Ez történt ma este tizenegy órakor is, ezután azonban a katona nem vette tudomásul az elutasítást, hanem dulakodni kezdett vele, azután előrántotta azt a tör, amit saját maga készített a fa és fémipari iskolában és kétszer megszúrta.

A törszúrás hat és fél centiméter mélyen hatolt be az asszony mellébe. Zimmermann dr. véleménye szerint Kiss Ferencné nem éri meg a reggelt.

Éjjel három órakor jelentük, hogy a gyilkos katona is haldoklik.

H I R E K.

Hatvanöt politikai fogoly szabadul Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az aradi katonai fegyvertétel hatvanöt lakója várja türelmetlenül, hogy a Katonai Rendeleti Közlöny 30-ik száma Aradra érkezzék. A hadügyminiszter ugyanis abban a táviratában, a melyben tudomására jutja a legyintézet parancsnokságának a császári amnesztia rendeletét, egyúttal értesíti, hogy annak végrehajtása az említett hivatalos lap 30-ik számával történik, amelyben névszerint felsorolja majd a miniszter mindazokat, akik előtt a börtönajtó megnyílik.

Kérseváry Ágoston alezredes már mindent előkészített, hogy az aradi várban büntetésüket töltő hatvanöt politikai elítelt nyomban szabadulhasson, mielőtt a hadügyminiszter intézkedése megérkezik. A legnagyobb részük olasz és cseh, van közöttük több udvari tanácsos, tanár, ügyvéd és mérnök. Itt tölti büntetését Prága város főmérnöke és fia is, a kiket azért ítéltek el, mert irredentista röpiratokat írtak és terjesztettek. A legtöbbjük 4—5 esztendei fegyházra volt ítélve hazatérés miatt.

Aradon van Kurilovits lemergi legfőbb törvényszéki főügyész is, akit halálra ítéltek, de királyi kegyelemmel életfogytiglani börtönt kapott. Az ő szabadulása még kérdéses, mert a hadsereg elleni büntetés miatt is volt ellene eljárás; tehát öfelségének amnesztia rendelete nem terjed ki rája. Azonban nem lehetetlen, hogy a király külön kegyelmi ténnyel elengedi büntetését.

A politikai bűnösök az aradi fegyházban különféle munkákat végeztek, de az intézet rendkívül humánus parancsnoka, aki a katonaszigort párosítani tudja az emberiséggel — képzettségüknek és előéletüknek megfelelő foglalkozásra fogta őket. Akik intelligensebbek, azok mint első osztályú foglyok, könnyebb munkát végeznek, míg a második osztályúak kertészkednek, vagy más ipari foglalkozást űznek. A fegyház szabályzatainak keretei közt megengedett minden könnyítésben részük van a jó magaviseletűeknek és a viszonyokhoz mérten meg is vannak elégedve sorsukkal.

Rendkívül nagy súlyt helyez a parancsnokság az egészségügyi viszonyok állandó javítására, aminek az a bizonyítéka, hogy a halálozás a normálnál is kisebb. Minthogy öreg emberek is vannak a fegyházban, ezeknek tel-

jesen elkülönített helyiségek vannak, ahol egymásközt élnek és a fiatalabbak szolgálják ki őket.

A szabadulásra várók már a saját polgári ruhájukat viselhetik.

Lomnica állásunkig jutottak az oroszok.

Budapest, július 12. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti határ:

Romániában és a Kárpátokban nem volt esemény. A Dnyesztertől délre az oroszok egészen Lomnica állásunk elé jutottak. Kalusnál a folyó nyugati partján harcokra került a sor. A Stochod mentén, a rownó-koveli vasutvonalától északra visszavertünk egy orosz előretörést.

Olasz határ:

Olasz repülők Idiria ellen intézett támadásának megtorlásául egy osztrák-magyar repülőraj tegnap sikeresen bombákat dobott Cividale vasuti állomásra és kiterjedt barakktáboraira. A kis Colbriacon tegnap reggel rohamosztagaink benyomultak az ellenséges állásba, leterítették az őrséget, felrobbantottak nagymennyiségű olasz löszert és foglyokkal tértek vissza.

Délkeleti hadszíntér:

Változatlan. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bern. A Bundban Stegemann a következőket írja az orosz előretörésről: A helyzet eldöntetlen. A védekező hadsereg foglyokban és halottakban való veszteségeit a támadó túlfizette.

— Foklert Károly vaskeresztje. A német császár Foklert Károlynak, a posta elnökség vezetőjének a II. osztályú vaskeresztet adományozta.

— Vaskeresztjei kitüntetésű 33-as kapitány. A német császár az utóbbi időben igen sok 33-as tisztnek adományozta a II. osztályú vaskeresztet. E tisztek sorába került most Serb Tivadar kapitány, a 33-ik gyalogezred adjutánsa is, akinek a német császár elismerése a napokban tüzte a mellére ezt a magas kitüntetést. Serb kapitány, aki a házi ezred legkiválóbb tisztjei közül való, a háború eleje óta csaknem megszakítás nélkül kinn van a hártéren s ez idő alatt a vaskoronarendig az összes harci kitüntetéseket megkapta.

— Még mindig kevés az államtitkári állás. Kárthy Lajos báró távozásával kapcsolatban azt beszélük, hogy az új elnök kinevezésével egyidejűleg a Közélemezési Hivatal szervezetben is változás áll be. A kormány a hivatali két-három ügyosztályra bontja és minden ügyosztály élére államtitkári rangban levő vezető kerül, akik a miniszteri rangban levő elnökeknek vannak alárendelve.

— Radikális pártalakulás Aradon. Ma délután hat órakor a Kereskedők Köre helyiségeiben Schütz Henrik dr., Zima Tibor és Farago Rezső meghívására több aradi polgár megbeszélést tartott, amelynek az volt a célja, hogy Aradon egy radikális polgári párt megalakulásának lehetőségéről tanácskozzák. Az értekezlet bizalmas jellegű volt.

MOZGÓKÉPSZINHAZ.

* Henny Porten vasárnap az Erzsébet-mozgósínházban. „A szerelem szava” című slágerben ismét alkalma nyílik Henny Pogtlennek tanujelét adni sokoldalú művészetének. Az első felvonásban bárónő szerepében szépségének teljes pompájában látjuk magunk előtt. Hódítóan elbájoló jelenség, ki viselkedésével a társaság figyelmét állandóan magára terebi. Később megtörve, egy súlyos baleset következtében az arcát égési sebhelyek borítják s megindul kálváriájának útján, mely fájdalmas és göröngyös. Már-már elszámtalozta hiszi boldogságát, szerelmét, amikor felragyog a nap újból felette s ismét lorró szerelem költözik a két meggyötört szívre. Henny Porten alakító művészetének legmagasabb fokán látjuk e képen. — *Legközelebb a 9 úju ember II. része kerül bemutatásra.*

* Az üldözöttek pénteki premierje az Apollóban. Mesének, fantasztikus volna, valóságnak fölhaborító és megrázó annak a képsorozatnak a tárgya, melyet ma, pénteken mutatnak be az Apolló-sínházban. Röviden jeleztük már, miről van szó: a jograblásnak és kegyetlenségeknek arról az iszonyu tömegéről, melyet a franciák az északi Afrikában rekedt nagyszámú magyarok, osztrákok és németek ellen elkövettek. Ezeket a szerencsétleneket a francia hatóságok tudvalevően a nemzetközi megállapodások ellenére családjaikkal együtt internálták, javaikat elrabolták, őket magukat hosszú keserves hónapokon át meghurcolták e dögveszes eghajlat förtelmes börtöneiben s végül közülök nem egyet kémkedésért porbe fogtak és ártatlanul kivégeztek. Olyan dolgok történtek Marokkóban, Oránban, Sebdoubleban, amelyért Franciaországnak egykor még felelnie kell s amelyek a gyalázat égő pecsétjét sütötték rá ennek az országnak kidicsért civilizációjára. A szenzációs mozgóképeknek ezt a sorozatát, mely „Az üldözöttek” cím alatt került nyilvánosságra, péntektől kezdve mutatja be az Apolló-sínház. A közönség körében már is óriási az érdeklődés. A pénteki premierre a jegyek nagyrésze már le van foglalva. Az igazgatóság nyomatékosan figyelmezteti a közönséget, hogy az előadások nem folytatálagosak. Az előadások kezdete: fél 6, negyed 8, és 9 órakor.

NYARI SZÍNHÁZ.

ARAD, 1917. évi július hó 13-án, pénteken:

Bizánc.

Színmű 8 felvonásban.

: : Az előadás kezdete 8 órakor : :

A szerkesztésért felel:

Stauber József.**NYILTTÉR.**

(Az ezen rovat alatt közöltéért nem vállalunk felelősséget)

Limbeck János és fia „Első m. kir. szab. érckoporsógyára és temetésrendező-vállalata” Arad.

Kintzig Géza a saját, ugyszintén az alólírott rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvél tudatja, a forrón szeretett legjobb édes anyja, nagynya, anyós és rokon

özv. Kintzig Józsefné

szül. Tones Máriaának,

folyó évi július hó 11-ikén, délután 4 órakor, életének 82-ik évében, hosszas szenvedés, a halotti szentségek áhitatos felvétele s egy jótéteményekben eltöltött élet után, a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

A megboldogult kedves halott földi maradványai július hó 13-án, délután 4 órakor fognak Rakóczi-utca 1. számú gyásházban a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért július hó 14-én, d. e. 9 órakor fog a főtisztelendő Minorita-atyák templomában az egek Urának bemutatni.

Phenése oszondes, emléke áldott legyen!

Arad, 1917. július hó 11.

Jombárt Lajosné, szül. Kintzig Margit és férje, Kintzig László, Kintzig Endre, Kintzig Tibor, unokái, Kintzig Gézáné szül. Heinz Irma, mior menyje, Kintzig Ferenc, Kintzig Janka, marusvásárhelyi Simonfy Aladárné szül. Kintzig Erzsé, Dr. Bodó A. Berné szül. Kintzig Pirosta, Borzsi Sándorné szül. Kintzig Antonia, mint unokács és unokahuzai, Ugyszintén a nagyszámú rokonság, jóismerős és jóbarát is. 21

Kemény István máv. főkalauz és neje Norvay Margit mint szülők a maguk, illetve gyermekeik a haza szolgálatában távol levő István hadnagy, János. Ferenc. Margit, Tilda, Kálmán, Emmi és Vilma ugyszintén Norvay Ferenc nagyapa, valamint számos rokon ismerős és barátaival nevében is mélyen megtört szívvél szomorúan jelentik a felejthetetlen jó gyermek, hőnszeretett testvér, unoka, rokon és jóbarát

NELLYKÉNEK

a polgári leányiskolai Mária kongregáció tagja

folyó évi július hó 11-én este 6 órakor, ifju élete 14-ik tavaszaán rövid, de kínos szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai folyó hó 13-án délután 6 órakor fognak a Téli-utca 7. sz. saját házából a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyásmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért folyó hó 14-én délelőtti 8 órakor fog a helybeli főtiszt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni. 4630

Isten veled! Örökké siratunk!

Arad, 1917. július hó 11-én.

Varga Imre első temetkezési intézete Arad, Andrássy-tér 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a 11. F. sz. német katonai kórház, mely a Teleky-utca 27—28. sz. a. lévő 63r. kei. román leányiskolában volt elhelyezve, Aradról való eltávozásakor ezen intézet udvarán egy ismeretlen egyémtől kikölcsönözött szekeret hagyott hátra.

Felhívom a szekér tulajdonosát, hogy tulajdonjogát hivatalomnál 1 év és 1 nap alatt igazolja, mert ellenkező esetben a szekér mint gazdátlan, nyilvános árverésen a legtöbbet ígérnek készpénzfizetés ellenében el fog adni.

Arad, 1917. július hó 18-án.

Green, főkapitány

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arebört vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. **Ara egy tégelynek 2.— K.**

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej 1 K-50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Ánagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes izü limonádétmindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS**-sal.

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerésztárában

Arad, Andrássy-tér 22. szám.

A szépségápolás titka a felhasznált szépítőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitünő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcs. Kis tégely 1-50 kor. Nagy tégely 2-50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehelet finomságu. Crém, fehér, rózsás és testáztalanságon. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvírág, Ibolya, Loin du bal, orgona, piros rózsas, Serail. Uvegje 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerésztárában Arad, Szabadság-tér.

Cognac:

Koglevich,
Dékány, Marty,
Adriatica gyártmány,

valamint likőr és rum, palac-
kokban beszerezhető nagyban
és kicsinyben 2056

Weiszberger Samuel
utódánál

Körösvölgyi Pálinkarakta
Arad, Andrássy-tér 5. Telefon 651.

Gépolaj,
Hengerolaj,
Tovotte gépszir,
Kocsikenőcs,
állandó nagy raktár

Hubert József
Arad.
Telefon 262. szám.

556—1917. g. sz.

Arverési hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széké a város tulajdonában levő és a régi fájrmás hid lebontásából kikerült mintegy 377 drb. nehéz vasrud eladása iránt folyó évi július hó 16-án d. e. 10 órakor a városháza első emeletén levő gazdasági hivatalban árverést tart.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1917. évi július hó 2-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Ooska, használt

ólomcsöveket
és egyéb

ólomtárgyakat
megvételre keresünk.
Aradi nyomda részvénytársaság.

13390—1917. kh.

Hirdetmény.

A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. Minister ur 35421—1917. VI. C. sz. rendelete folytán közhírré teszem, hogy a kereskedelemügyi minister ur a földművelésügyi minister urral egyetértéssel engedélyt adott az „Első magyar sörégyár Sehnecy Miklós és társa” losoncai cégnek, hogy azon vadászok (vadászati jeggyel bírók) ólomkészletét, akiknek összes készlete a 10 kgot meg nem haladja, amely készlet a m. kir. ministeriumnak 1449—1916. M. E. számú rendelete értelmében zár alatt nincsen, összegyűjttesse és vadászszörétté átdolgozhassa a következő feltételek mellett:

Söréttel csak az gyártathat, akinek „Söréttigazolványa” van. Az Első magyar sörégyár a részére átdolgozás végett beküldött ólmot tartalmazó csomagokat egy, Losoncz város által e célból kiküldött bizottság jelenlétében bontja fel.

Az Első magyar sörégyár Sehnecy Miklós és társa losoncai cég kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy használható anyag ólomszörétre való átdolgozását és kezelését a következő egységáron végzi:

a sörétre való átdolgozást kg-onként 50 fillérért,
a csomagolást, kezelést kg-onként 50 fillérért a kész sörét sulya után számítva. Az átdolgozási és kezelési költségeket a gyár utánvételezheti.

Arad, 1917. június 8.

Greén, főkapitány.

14880—1917.

Pályázati hirdetés.

Budapest székesfőváros közönsége által boldog emlékeztetű József főherceg ur O. cs. és kir. fensége honvédfőparancsnokságának 25. évfordulójára alkalmából s annak emlékére, a m. kir. honvédség árvái részére, az illetőségre való tekintet nélkül, létesített alapítványi helyek közül, jelenleg az Erzsébet leány árvaházban egy hely kerület betöltés alá, mely helyre ezennel pályázat hirdették.

Az árvaházba való felvétel kellekeikéig igazolandó:
a) az, hogy a felvételt kért gyermek tényleg a m. kir. honvédség kötelékébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója,
b) vagyontalanság,
c) félárvánál (akik tudniillik apátlanok, vagy anyátlanok) az életben levő szülő vagyontalansága,
d) hogy az árva 6. életévét már betöltötte és hogy a 12. életévet még túl nem haladta,
e) hogy ép testű és elméjű, a himlőn átesett, vagy ellene sikerrel beoltatott.

Az árva kora és a szülők elhalálózása hiteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elméleti állapot, a himlőoltás és a vagyontalanság közzétételével igazoltatott orvosi és helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó. A kellően felszerelt bélyegtelen kérvények, melyekben a szülő vagy gyám neve, állása és lakohelye (város, megye, utolsó posta) is felemlítendő, folyó évi július hó 15-ig a m. kir. honvédelmi ministerhez nyújtandók be, ahonnan Budapest székesfőváros hatóságához fognak küldetni és a kijelölési jog gyakorlása végett József főherceg ur O. cs. és kir. Fenségéhez fognak felterjesztetni.

Az alapítványi hely az 1917—1918. tanév kezdetén lesz betöltendő s a felvétel vagy fel nem vételről az árvák hozzátartozóit Budapest székesfőváros tanácsa hatósági uton fogja értesíteni.

Arad, 1917. június hó 2.

A város tanács.

Keresünk 2 fiatalabb segédet

azonnali belépésre dísz-
mű-, rövid- és szövött-
áru nagykereskedésünk
részére. Ajánlatok fize-
tési igényeivel és refe-
renciákkal 7186

Schwarcz Mózes Fiai

Budapest, VI., Révay-u. 3. Intézendék

1877/1917. tkv. sz.

Arverési hirdetés és feltételek.

A borosjenői kir. bíróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, miszerint a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete budapesti cég végrehajtónak Groszsz György vjhajtást szenvedő elleni 64 kor. 82 fill. iránti vjhajtási ügyében az aradi kjr. tsvszék és a biondi kir. bíróság területén iekvő és a doroszlófalvai 115. sz. u. tjkvben A. I. 8—13. sorsz. a. 702/b., 852/a., 1159/b., 1308/a., 1554/b. és 1587/b. hrsz. ingatlanok 1400 kor. kikiáltási árban és a dfalval 420. sz. u. tjkvben A. 1—7. sorsz. 459—490/e., 7012/a., 852/b., 1159/a., 1308/b., 1554/a. és 1587/b. hrsz. ingatlan 1600 korona kikiáltási árban az 1917. július hó 30. napjának d. e. 10 órakor Doroszlófalva községében megartandó nyilvános árverésen a következő feltételek mellett fog eladatni.

1. Az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alul el nem adatik.

2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10% át, vagyis 140, 160 koronát bánatpénzként készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban letenni, a bánatpénzül letett értékpapírokat tartozik vevő az árverés jogerőre emelkedéséig számított 80 nap alatt az ingatlan becsárának 10%-át készpénzzel kicsarálni, minek elmulasztása a 10-ik pont jogkövetkezményeit vonja maga után.

Az árverési hirdetésben foglalt többi feltételek ezen bíróság tkvi osztályánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Borosjenő, 1917. május 6-án.

Szekely, s. k.

4020

kir. jbró

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor 1 kor. — fill.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhájukat

kártására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szűrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejtarc, nyak vagy karkrél, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ara utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszerárán

Arad, Andrássy-ut 22. szám.

Földbirtokosoknak

35 évre 7% annuitás teljes árfolyam,
50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,
65 évre 4-35 annuitás 96% árfolyam
65 évre 5-58 annuitás 99% árfolyam mellett, továbbá aradi és aradmegyei házakra 50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mellett törlesztéses és váltó kölcsönöket folyosított, valamint kisebb-nagyobb birtokok eladását és parcellázásait vállal:

Bonyhádi József

Arad, Kapa-u. 47., d. u. 2-161.
Birtokok eladásra előjegyzve.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számoltjuk.

Minden szó hirdetési ára 3 fillér. Vas-tagabb betűkkel 15 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 1 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszőnk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

"Bácsinak"
levele van Árvától. 4628

"Egy idősebb ur"
független asszonyka tisztességes barátságát keresi, kit némiképp támogatna. Ajánlatokat "Bácsi" jellegre a kiadóba. 4613

Alkalmazást keres.

15 éves
rőtös, fűszer és vegyeskereskedő segéd, július 15-re állást keres. Fizetési igénye 50 korona és teljes ellátás. Weismüller János, Magyarpecska. 4629

Házvezetőnőnek
vagy jobb házába szakácsnőnek ajánlkozom, lehetőleg vidékre. Cim a kiadóhivatalban. 4683

Gépezés,
A cséplési idényre, vagy más iparvállalatnál alkalmazást keres. Ajánlatok feltételekkel Werner Sándorhoz, Tornovára intézendők. 4584

Házvezetőnőnek
ajánlkozik keresztény ur hához, fiatal intelligens közni, varrni tudó nő, beszél nemetül is. Özv. Grünwaldné, Szemlak. Aradm. 4605

Alkalmazást nyer.

Intelligens kisasszonyt,
ki üzletben reprezentatív állást betölteni tudna, mikébbi belépésre keresek. Cim a kiadóhivatalban. 4627

Vas- és fűszerüzletomban
egy jó bizonyítványoskal rendelkező hadmentes segéd, ki a román nyelvet is bírja, felvétetik. Mencer A. Adolf, Pankota. 4621

Tanuló felvétetik
Welsz Hugó fényképezésnél Aradon. 4622

Német nevelőné
kerestetik a Vas droguériában. 4625

Hivatásnoknő
irodai gyakorlattal, állandó alkalmazást tudni megkivántatik jó kezirás, gyors és gépirás, esetleg a könyvelés ismerete is. Ajánlatok "Augustus 1." jelleg alatt a lap kiadóhivatalába intézendők. 4632

Száraz diákja
kerestetik; lehetőleg azonnali belépésre. Cim a kiadóban. 4697

Ügyes,
intelligensebb felügyelőné kerestetik a Kats. Háziaszonyok Cseled Ouhona részére. Bővebbet ugyanott az igazgatónőnél, Kis Ernő-utca 4/b. 4607

Lakást keres.

Modern
3 szobás úrilakást fürdőszobával, villanyvilágítással, fűtér közelében, keresek azonnali vagy augusztus 1-ére. Cim a kiadóban. 4546

Elegáns,
teljesen tiszta burorozott egy, vagy két szobát keresek a Városi kávéház közelében. Cim Fehér Kereszt szálloda 1. sz. szoba. 4603

Kiadó lakás.

2 elegánsan burorozott
egybenyíló utcai szoba, azonnal kiadó. Andrássy-tér 20. II. em., ajtó 14. 4623

Ingatlan.

Igen szép, új magánház,
modern, 8 évig adómentes, 5 szoba és összes melléképítményekkel, nagyobb kerttel eladó a Varjassy Lajos-utcában. Bővebbet a kiadóban. 4574

Gyerekek, 15 utcán
ház két utcai, 3 udvari szobával, 2 pince, kamara, istálló, kert szőlővel, gyümölcsfával eladó. Cim gör. kel. 10. szám piobániai hivatal. 4592

600-900 holdas
mindent termő I. rendű sík szántóföld, berletet keresek állomás vagy köves uthoz közel. Terület és évi haszonbér közlésével ajánlatot ker. Telbisz Miklós, Dunavecse. (Pestm) 4594

Csernovits Péter-utca 14. sz. ház
eladó. Bővebbet az Aradi Ipar- és Népbanknál. 4606

5 szobás ur magánház
modern berendezéssel, parkirozott fenyves udvarral, külön álló üres telekkel a belvárosban eladó. Megtekinthető délután 4-5-ig. Cim a kiadóban. 4841

Üzletek.

50 év óta
fennálló Tüszerezlet, trafik engedéllyel és italmérés, betegség miatt, házzal együtt eladó. Cim a kiadóban. 4618

Vétel és eladás.

Diófából készült
modern, feltétlen tiszta egy és éjjeli szekrény, hintaszék eladó. Megtekinthető d. e. 10-12-ig, d. u. 4-6-ig. Cim a kiadóban. 4557

Érték
alig használt, jókarban levő 2 drb. ágy-sodrony. Bauhyány-u. 10. I. em., 10. 4624

Henger és gépjármű
kapható Ehrentfeld Ignác fűszernagykereskedésében Aradon, Boros Béni tér. 4631

Keresetünk
egy 8 lóerős gőzlokomóbil, üzemképeset, berbe vagy megvételre. Cim a kiadóhivatalban. 4515

6 koronáig
fizet egy gramm aranyért Brandes órák és ékszerész, Jozsef főherceg-ut 12 (Héherárus templom mellett). 4561

Szépén éneklő
főlemlék, vagy kanári madarat megvételre keresek. Ajánlatokat a cim megjelölésével "Éneklő madár" jelleg alatt a kiadóhivatalba kérek. 4575

3 cséplőgép garnitúra,
összes felszereléssel és 1 magánjáró, mindkettő 8 lóerős eladó. Geisler Jánosnál, Szemlak, Aradm. 4598

Használt nagy szőnyeg,
olcsó áron eladó, megtekinthető délelőtt 11-12-ig. Cim a kiadóban. 4593

Cigaretta hávályok
képeslapok, levelepapírok és más papír-árak legelőnyösebb bevásárlási forrása. **Bank Reia** könyv- és papírkereskedésében, Forray-utca. Telefon 902. 871

Tégla
jóminőségben, nagy és kis mennyiségben, jutányos áron kapható. Jiraszek iroda Lovarda-u. 1. szám, telefon 1097, vagy Lázár iroda, Haaszinger-utca 5. szám, telefon 747. szám. 3783

Oktatás.

Pótvizsgálatra
biztos eredménnyel előkészíték elmi és polgáristákat. Bővebbet Purgly Lajosné-utca 150. sz. 4626

Gyógyászat.

Hehs Vasas chinabera.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szé-
dülés, a vérszegénységből eredő ideg-
bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak,
láz, alacsony gyengeség ellen. Páratlan
vérképző és vérjavító, biztos óvszer ma-
lárius fertőzések- és minden infekcióból
eredő meg- betegedés ellen egy felnőt-
teknek, mint gyermekeknek. Ára 4.- kör.
Hehs gyógyszerár. Földes gyógyszerár. 12

Az anjel

fájdalomcsillapító Bengue balsamot telje-
sen pótolja a Hehs-Földes-fele fájdalom-
csillapító balsam, teljesen azonos össze-
tételű, mint a Bengue liniment. Ára 2
korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógy-
szertár. 12

Az Anusol

aranyér-kupókat mindenben pótolják a
Haemoroidak-kupok, azonos összetételű
folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 8
korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógy-
szertár Arad. 12

Rüh és viszketőség

elleni fehér kenőcs kapható egyedül
Ferenc-téri Vajdits-gyógyszertárban. Kis
tegely 2 korona, nagy tegely 3 korona 50
fillér. 6171

A drága vanillia

teljesen pótolja a pompás zamatu Vanil-
lon, egy zacskó ára 14 fillér. Cukrászok-
nak, vendéglősöknek nélkülözhetetlen. Föld-
des gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

5527-1917.

Hirdetmény.

Az aradi m. kir. pénzügyigaz-
gatóság által az 1917. évre szóló
föld, házbér és hásoztályadó ki-
vetési lajstrom felülvizsgálatott.
Ezen érvényesített lajstromokat a
városi adóhivatal helyiségében
1917. július 16-tól 8 napra az az
július 24-ig közszemlére kitesszük
azzal, hogy azokat mindenki meg-
tekinthesse.

A lajstromok ezen kitételénél
a felebbezési határidő megállapí-
tására nincsen kihatása, mert a
közszemle csupán a kivetés nyil-
vánosságára vonatkozik.

Figyelmeztetem a feleket, hogy
esetleg sérelmeikre vonatkozó fe-
lebbezéseiket a fél könyvecskéjé-
nek előírását követő 15 napon be-
lül az aradi pénzügyigazgatóság-
hoz címzve a városi adóhivatal-
nál beadhatják.

Arad, 1917. július hó 12-én.
Arad sz. kir. város adó-
hivatala.

979-1917. kn.

Hirdetmény.

Több előfordult veszteségi eset
következtében elrendelem, hogy
Aradváros területén lévő összes
kutyák folyó évi május hó 6-tól
számított 90 napig állandóan
kötve tartassanak vagy pedig ha-
rapás elleni biztos szájkosárral el-
látva pórázon vezetessenek.

Figyelmeztetem a közönséget,
hogy miután az állategészségügy-
ről szóló 1888. évi VII. t. e. vég-
rehajtása tárgyában a nagyméltó-
sági m. kir. földművelési ministe-
rium által 40.000-1888. sz. alatt
kiadott rendelet 188. §-a szerint
ezen rendelet érvényének tartama
alatt mindazon kutyák, a melyek
szájkosár nélkül, vagy szájkosárral,
de pórás nélkül szabadon járnak,
a pacérek által elfogatnak és
elfogatásuk után azonnal ki fog-
nak irtatni.

A rendőrkapitányi hivatal mint
I. fokú állategészségügyi hatóságától
Green, főkapitány.

Aradi és csanádi egyesült vasutak menetrendje.

Ervényes 1917. évi június 1-től.

Aradról Szegedre indul:

Személyvonat reggel 6.40
Személyvonat délután 4.18

Aradról Szegedre érkezik:

Személyvonat délben 12.00
Személyvonat este 9.31

Szegedről Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.06
Személyvonat délután 3.17

Szegedről Aradra érkezik:

Személyvonat reggel 7.38
Személyvonat este 7.51

Aradról Brádra indul:

Személyvonat reggel 5.40
Személyvonat délután 12.48

Aradról Brádra érkezik:

Személyvonat délelőtt 11.53
Személyvonat este 7.45

Brádról Aradra indul:

Személyvonat éjjel 3.00
Személyvonat délután 1.13

Brádról Aradra érkezik:

Személyvonat délelőtt 10.00
Személyvonat este 7.38

Aradról Pankotára indul:

Reggel 8.26

Aradról Pankotára érkezik:

Délelőtt 9.54

Pankotáról Aradra indul:

Délután 2.13

Pankotáról Aradra érkezik:

Délután 3.43

Aradról Ujszentannára indul:

Délután 5.30

Aradról Ujszentannára érkezik:

Este 6.10

Ujszentannáról Aradra indul:

Este 6.22

Ujszentannáról Aradra érkezik:

Este 6.53

Borosjenőről Csermőre indul:

Vegyes vonat délelőtt 9.32
Vegyes vonat délután 5.32

Csermőről Borosjenőre indul:

Vegyes vonat reggel 6.32
Vegyes vonat délután 4.29

Mezőhegyesről Kétegyházára indul:

Motoros vonat reggel 8.37
Motoros vonat este 6.20

Kétegyházáról Mezőhegyesre indul:

Motoros vonat reggel 6.10
Motoros vonat délután 4.10

Ujszentannáról Kétegyházára ind.:

Motoros vonat reggel 9.25
Motoros vonat este 7.00

Kétegyházáról Ujszentannára ind.:

Motoros vonat reggel 6.00
Motoros vonat délután 4.00

Borossebesről Menyházára indul:

Vegyesvonat délelőtt 9.00

Menyházáról Borossebesre indul:

Vegyesvonat délután 2.89

Használt csomagoló papir megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-: